

Aleg. 136.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu w sprawie objęcia sprzedaży soli warzonki w zarząd kraju.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 1. marca 1892 LW. kr. 10.583 r. 1892. — przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z Ministerstwem skarbu rokowania co do objęcia przez kraj w 59 powiatach sprzedaży soli warzonki na podstawie maksymalnej ceny, której w żadnej miejscowości przekroczyćby nie można, a na którą składałaby się tylko cena eraryalna, kosztu transportu i możliwie najniższa prowizya dla sprzedawców. — Z wyniku tych rokowań Wydział krajowy zda sprawę i poczyni odpowiednie wnioski na najbliższej sesji sejmowej.“

Komisya gospodarstwa krajowego, której Wysoki Sejm wniosek ten do zbadania i zdania sprawy poruczył, zgodziła się na zapatrywanie Wydziału krajowego, iż przez ujęcie sprzedaży soli warzonki w zarząd kraju będzie można cenę soli w drobnej sprzedaży obniżyć i ustalić, zapobiegając przez to wyzyskiwaniu ludności na tym niezbędnym dla każdego artykule. — Sądziła jednak, że należy przyspieszyć korzyści, jakie ludność z tego odniesie i dla tego przedłożyła Wys. Sejmowi wnioski upoważniające Wydział krajowy nie tylko do przeprowadzenia rokowań z ek. Ministerstwem skarbu ale też i do objęcia zarządu sprzedaży soli bez ponownego odnoszenia się do Wys. Sejmu, jak tylko rokowania te pomyślnym skutkiem uwieńczone zostaną. Dając zaś Wydziałowi krajowemu upoważnienie o tyle dalej idące aniżeli te, o które sam Wydział krajowy upraszał, komisya gospodarstwa krajowego dołączyła ogólne wskazówki, których się w organizacji sprzedaży soli trzymać należy.

Przychylając się do wniosków komisji powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892 następującą uchwałę:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z ek. Ministerstwem skarbu co do objęcia przez kraj w 59 powiatach sprzedaży soli warzonki.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby w razie pomyślnego wyniku tych rokowań bezzwłocznie przystąpił do objęcia sprzedaży soli w zarząd kraju, przyzem przestrzegać winien następujących postanowień:

1. Wydział krajowy przeprowadza organizację sprzedaży soli i zarządza nią przy pomocy Wydziałów powiatowych albo też wskazanych przez Wydziały instytucyj lokalnych, które Wydział krajowy za odpowiednie uznaje; nie ma jednak prawa odstąpienia komukolwiek w przedsiębiorstwie ogólnego interesu sprzedaży soli.

2. Administracja sprzedaży soli ma być tak urządzoną, aby o ile możności w każdej gminie istniały miejsca sprzedaży soli.

3. Cena jednego kilograma czyli topki soli ma być w każdej miejscowości stałą i nie może przewyższać jedenastu centów.

4. W miejscowościach, w których według przeprowadzonych dochodzeń jest obecnie praktykowaną cena niższa od jedenastu centów, cena ta podwyższoną nie będzie.

5. Zarząd sprzedaży soli ma być administrowany oddzielnie od funduszu krajowego tak, aby ani funduszu tego na straty nie narażał, ani też do przysporzenia zysków funduszowi krajowemu nie zmierzał.

6. Możliwe zwyczajki zarządu sprzedaży soli będą użyte wyłącznie na utworzenie odpowiedniego funduszu rezerwowego, ewentualnie na dalsze obniżenie cen soli.

III. Wzywa się ek. Rząd, ażeby urządził na znaczniejszych dworcach kolejowych składy soli konsumentom przystępne.

IV. 1. Wzywa się ek. Rząd, ażeby w porozumieniu z Rządem węgierskim jak najprędzej postarało się o sprzedaż taniej soli dla bydła.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił kroki ku temu celowi wskazane.

W wykonaniu tych uchwał Wydział krajowy przedewszystkiem wystosował do c. k. Ministerstwa skarbu memoriał z d. 29. kwietnia 1892 L. 19.993 — w którym pozostawiając sprawę soli bydłowej do osobnego przedstawienia a poprzestając na razie na sprawie soli warzonki, upraszał 1) o przyznanie Wydziałowi krajowemu dla 59 powiatów w Galicyi, w których sól warzonka jest konsumowana, prawa pierwszeństwa w zakupnie soli tak „by każda salina $\frac{8}{9}$ części swej produkcji a ewentualnie i całą produkcję, wydawała Wydziałowi krajowemu na podstawie jego zamówień.“ — 2) O udzielenie Wydziałowi krajowemu 3-miesięcznego kredytu na cenę pobranej soli — przy czem zobowiązaliśmy się tę sól w drobnej sprzedaży po cenie nie wyższej jak 11 ct. za 1 kilogr. (za łopkę) sprzedawać.

Odpowiedzi na ten nasz memoriał oczekiwaliśmy aż do końca roku 1892. Dopiero w ostatnich dniach grudnia otrzymaliśmy odezwę c. k. krajowej Dyrekcji skarbu, która zawiadomiła nas o warunkach, zawartych w reskrypcie c. k. Ministerstwa Skarbu z d. 11. grudnia 1892 L. 40.296 — na których to warunkach Ministerstwo gotowem jest oddać nam 420.000 centn. metr. soli warzonki do drobnej sprzedaży i udzielić nam kredytu 3-miesięcznego do wysokości 945.000 zł.

Alegat 1. Warunki te dołączamy do niniejszego sprawozdania (Alegat 1.) Zażądano też od Wydziału krajowego, ażeby do dni 30 od otrzymania reskryptu oświadczył, czy na warunkach tych sprzedaż soli obejmie. Jakkolwiek warunki te są pod niektórymi względami uciążliwe, Wydział krajowy sądził, iż będzie można przewyciężyć powstałe stąd trudności i zgodził się na te warunki, zwłaszcza gdy obawa o niekorzystną dla kraju interpretację wyrazów „za każdoczesnem odwołaniem“ została osobistym porozumieniem się w kompetentnem miejscu usunięta. Skutkiem tego Wydział krajowy odezwą z dnia 28. stycznia 1893 L. 3.339 — oznajmił c. k. krajowej Dyrekcji skarbu iż warunki przyjmuje i na ich podstawie do objęcia zakupna i sprzedaży soli warzonki przystąpi — tudzież że co do bliższych szczegółów i terminu objęcia gotów jest każdej chwili przystąpić do bezpośrednich rokowań z Prezydium Dyrekcji Skarbu. Rokowania te przeciągnęły się do końca marca — poczem Wydział krajowy oświadczył, iż od 1-go lipca 1893 gotów jest objąć sprzedaż soli.

W ten sposób w pierwszych dniach kwietnia przystąpiono do czynności organizacyjnych — które odnosić się musiały: a) do organizacji Zarządu sprzedaży soli w Wydziale krajowym; — b) do urządzenia spedycyi; — c) do utworzenia składów po powiatach. — Do ułożenia projektu organizacji Zarządu wybrał Wydział krajowy ze swego grona komisję, która uchwaliła „Ogólne postanowienia o organizacji Zarządu sprzedaży soli“. Postanowienia te, zatwierdzone na Radzie Wydziału z dnia 4go kwietnia 1893 załączamy do niniejszego sprawozdania (alegat 2). **Alegat 2.** Równocześnie uchwalono preliminarz rocznych wydatków zarządu — który obliczono tak, ażeby wydatki te mogły być całkowicie pokryte dochodem z lokacyi gotówki, gromadzącej się w kasie w skutek uzyskanego 3-miesięcznego kredytu — co w razie całkowitego wyczerpania przyznanego nam kontyngentu, powinno uczynić do 25.000 zł. rocznie.

Wydział krajowy jednak poszedł w preliminarzowaniu wydatków poniżej tej kwoty — uchwalił bowiem:

a) na kosztu personelu biura — (9 urzędników i woźny)	10.850 zł.
b) na kosztu podróży i dyety	4.000 „
c) na potrzeby biura t. j. lokal, opał, światło, potrzeby kancelaryjne i t. p.	2.700 „
razem	<u>17.550 zł.</u>

Personal z 9 osób złożony okazał się bezwarunkowo koniecznym. Sprawy, które biuro ma załatwiać są:

a) ogólny fachowy zarząd, opracowanie wszelkich projektów, bezpośrednie kierownictwo spraw a łącznie z tem kontrola składów, tudzież spedycyi — do tych czynności ustanowiono fachowego referenta i dwóch kontrolorów, którzy prawie bezustannie są w podróży;

b) czynność conceptowa, korespondencya z zastępcami, spedycyą i władzami — do tego przeznaczone tylko jednego adjunkta;

c) manipulacya i ekspedycya: jeden manipulant, któremu jednak rychło musiano dodać dyurnistę;

d) rachunkowość i łącznie z tem wydawanie asygnat na nadechodzące od zastępstw zamówienia — do czego przeznaczono rachmistrza i kalkulanta.

Ze względu zaś, że kasa krajowa, obarczona swymi zwykłymi czynnościami musi pełnić zarazem funkcyę kasy sprzedaży soli — a Oddział rachunkowy prowadzić kontrolę — dobrano jeszcze jedną siłę pomocniczą do kasy krajowej i jedną do Oddziału rachunkowego.

Tak zorganizowane biuro sprzedaży soli otrzymało w myśl instrukcyi dla Wydziału krajowego kierownika w osobie inżyniera górnik p. Leona Syroczyńskiego.

Do komisyi sprzedaży soli należą pod przewodnictwem ks. Marszałka lub jego zastępcy Członkowie Wydziału krajowego dr. Józef Wereszczyński i T. Romanowicz, jako szef departamentu IIgo do którego sprawa ta przydzieloną została — tudzież inżynier Syroczyński.

Równocześnie przystąpiono do organizacji sprzedaży po powiatach. Na Radzie Wydziału z dn. 8go kwietnia 1893, uchwalono pierwszy w tej sprawie okólnik do Wydziałów powiatowych (L. W. kr. 17.282 z r. 1893) W okólniku tym Wydział krajowy w ogólnym zarysie przedstawił przyszłą organizację, oznajmił Wydziałom powiatowym, ile składów i w których miejscowościach każdego powiatu utworzyć zamierza i wezwał Wydziały powiatowe, ażeby wzięły „pod ścisłą rozwagę, czy proponowane miejscowości ze względu na stosunki lokalne, w szczególności na łatwość komunikacyi danej miejscowości z okolicą, na ilość targów i jarmarków — odpowiednie będą na urządzenie w nich składów“ ewentualnie zaś, aby postawiły wnioski, „w których innych jeszcze miejscowościach składy soli należałoby utworzyć“. Zarazem przesłano Wydziałom powiatowym formularz, w którym Wydziały miały wypisać nazwy gmin, jakie do każdego

składu przydzielić należy, wraz z cyfrą ludności każdej gminy, celem oznaczenia na tej podstawie wysokości rocznego kontyngentu dla każdego składu.

Równocześnie zajął się Wydział krajowy rokowaniem z Dyrekcyą kolei państwowych w sprawie taryf i sposobu przeprowadzenia obrachunków — o czem będzie mowa niżej — tudzież ułożeniem instrukcyi dla zastępców do sprzedaży soli w poszczególnych składach — wreszcie zorganizowaniem spedycyi.

Alegat 3. 1893. Załączamy ją do niniejszego sprawozdania. (Alegat 3.)

Co do spedycyi — Wydział krajowy mniemał, iż najlepiej będzie oddać ją w ręce jednego przedsiębiorstwa — a to z jednej strony dla tego, że stosunki z jednym przedsiębiorstwem zamiast z dziewięcioma, są o wiele łatwiejsze zarówno dla korespondencyi i manipulacyi jak i dla rachunkowości — z drugiej zaś strony dla tego, że większe przedsiębiorstwo większą daje rękojmię dotrzymania warunków. To też, gdy zgłosiła się do Wydziału krajowego spółka spedycyjna złożona z galicyjskiego akcyjnego Towarzystwa handlowego, tudzież z pp. Skarzyńskiego, Kuna-szowskiego i Scazighiny — gdy Wydział krajowy dokładnie i szczegółowo zbadal jej ofertę i porównał z kilkoma innemi, jakie równocześnie otrzymał i gdy przeprowadził kilkakrotne z oferentami rokowania — uchwalił ofertę Tow. handlowego i sp. przyjąć i oddać mu spedycyę we wszystkich 9 salinach. Instrukcyę dla tego naszego pełnomocnika do spedycyi, na posiedzeniu

Alegat 4. z dn. 22. maja 1893 uchwaloną, zamieszczamy w załączeniu (alegat 4.)

W ciągu tych trudnych i uciążliwych rokowań o spedycyę nadechodziły z Wydziałów powiatowych odpowiedzi na wspomniany wyżej okólnik z dnia 8. kwietnia.

Pierwszą odpowiedź otrzymaliśmy dnia 17. kwietnia, ostatnią dnia 10. maja 1893.

Wydziały powiatowe przeważnie zgodziły się na zaproponowany przez nas podział powiatów na poszczególne okręgi składów, gdzie zaś przedstawiły nam odmienne wnioski, tam Wydział krajowy w największej ilości wypadków wnioski te uwzględnił a tylko wyjątkowo zamiast proponowanego przez Wydział powiatowy składu ustanowił filie.

Następowała teraz najtrudniejsza ale i najważniejsza część pracy organizacyjnej — t.j. ustanowienie ceny soli w drobnej sprzedaży w powiatach i składach, tudzież oznaczenie wysokości prowizyi dla zastępców, mających sól po składach sprzedawać.

Co do ceny — miał Wydział krajowy w uchwale Wysokiego Sejmu wyraźne polecenie od którego odstępować nie może, t. j. iż cena nie ma być nigdzie wyższą od dotychczasowej, nigdzie też wyższą niż 11 centów za kilogram (topkę).

Dalszą zaś wskazówką było, że interes cały ma być tak prowadzonym, ażeby funduszu krajowego nie narażał na straty ani też nie przysparzał mu zysków — skutkiem czego wszelkie możliwe zwyczki mają iść tylko na polepszenie interesu, ewentualnie na dalsze obniżenie ceny.

Stosując się do tego polecenia — Wydział krajowy swoje obliczenie cen oparł na materyale, dostarczonym mu przez Towarzystwo handlowe, a zebrany z końcem roku 1891. Były to wykazy, nadesłane przez Wydział powiatowe, c. k. Starostwa, tudzież przez Zastępstwa Banku krajowego (przeważnie Towarzystwa zaliczkowe) a obejmujące dla każdego powiatu cztery kategorie cen:

- a) w mieście powiatowem —
- b) w innych miastach powiatu —
- c) w gminach wiejskich —
- d) na obszarach dworskich

Dla każdej zaś z tych czterech kategorii podano ceny najwyższe, najniższe i przeciętne osobno w miesiącach zimowych a osobno w letnich.

Na podstawie tego materiału i ściśle do niego się stosując, Wydział krajowy ustanowił cenę:

po 9 ¹ / ₂ centa dla	8	składow
po 10 centów dla	31	"
po 10 ¹ / ₂ " " "	84	"
po 11 " " "	119	"

Następnie jednak, a głównie w miesiącach wrześniu i październiku, przystąpił Wydział krajowy do obniżenia cen w bardzo wielu składach — a mianowicie zniżył cenę z 11 na 10¹/₂ na 10 ct. w 13 składach (w 8 powiatach) i z 10 na 9¹/₂ ct. w 2 składach tak, że ostatecznie cena soli w drobnej sprzedaży jest obecnie oznaczona na:

9 ¹ / ₂ ct. w	10	składach
10 " "	44	"
10 ¹ / ₂ " "	129	"
razem	<u>242</u>	składów.

Trudniejsza była sprawa z oznaczeniem wysokości prowizji dla zastępców. Tutaj musiał Wydział krajowy baczyć, aby funduszu krajowego nie narazić na straty i ile możności prowizję tak oznaczyć, ażeby po opłaceniu eraryjalnej ceny soli, dalej kosztów opakowania, spedycji, frachtu kolejowego lub kołowego a wreszcie prowizji dla zastępcy, pozostała jeszcze jakaś rezerwa — zwłaszcza, że pewna ilość składów wobec oznaczonej przez Wysoki Sejm maksymalnej ceny 11 ct. za topkę musiała się kalkulować ze stratą, skutkiem czego trzeba było starać się o pewien choćby skromny zysk na innych składach, względnie powiatach. Zachowując tedy te względy, Wydział krajowy w oznaczeniu wysokości prowizji kierował się także tą myślą, iż w większych centrach ludności, gdzie obrót będzie znaczniejszy, można zastępcom niższą prowizję od 1 centn. metr. wyznaczyć, co będzie zrównoważone wyższym obrotem.

Dodać jeszcze należy — że wszystkie wnioski tak co do ceny soli w drobnej sprzedaży jak i co do wysokości prowizji i wynagrodzenia na dowóz dla tych zastępców, których składy są więcej niż o 3 kilometry odległe od stacyi kolejowej, na której sól odbierają — będą opracowane przez biuro, a następnie rozpatrywane szczegółowo w komisji sprzedaży soli i przedkładane do uchwały Wydziałowi krajowemu.

Mając w ten sposób dany 1) podział każdego powiatu na okręgi składów 2) cenę soli w drobnej sprzedaży w każdym składzie — 3) wysokość prowizji dla każdego składu tudzież wynagrodzenia za dowóz ze stacyi — mógł Wydział krajowy przystąpić do ostatniej czynności organizacyjnej t. j. do obsadzenia składów odpowiednimi zastępcami. W tym celu wystosował do Wydziałów powiatowych okólnik, który jako najlepiej intencye Wydziału krajowego charakteryzujący do niniejszego sprawozdania załączamy (alegat 5); pomimo że najważniejsza część jego znaną jest Wysokiemu Sejmowi z odpowiedzi, jaką na posiedzeniu z dnia 19-go maja 1893 dał Członek Wydziału krajowego T. Romanowicz na interpelacye, wniesione przez posłów Kl. Dzie duszyckiego i St. Gniewosza. W okólniku tym wezwaliśmy Wydziały powiatowe, aby najdalej do 10-go czerwca przedstawiły nam kandydatów na zastępców sprzedaży soli, ile możności terno na każdy skład. Dołączyliśmy też do okólnika osobne ogłoszenie do rozpowszechnienia w powiatach (alegat 6).

Alegat 5.

Alegat 6.

Odpowiedzi Wydziałów powiatowych opóźniały się dość znacznie, przyczem jednak uwzględnić należy, że termin przez nas oznaczony był istotnie bardzo krótki. Skutkiem tego opóźnienia, dopiero w drugiej połowie czerwca można było przystąpić do obsadzenia składów — przyczem znowu wnioski wszystkie przechodziły naprzód przez obrady komisji, zanim weszły do Wydziału krajowego. Na posiedzeniu Wydziału z dnia 24. czerwca obsadzono składy w 56 powiatach — dnia 3. lipca załatwiono pozostałe 4 powiaty — a dnia 8. lipca obsadzono 52 składy

w mieście Lwowie. Tu bowiem przyjęto organizację odmienną, niż w innych miejscowościach. Nie ustanowiono jednego zastępcy na całe miasto — ale zrobiono układ z firmą spedycyjną K. Tuszyńskiego o dostawę soli z kolei do poszczególnych składów, te zaś Wydział krajowy bezpośrednio nadaje. Organizacja ta okazała się istotnie dobrą. Sprowadzamy większe zapasy soli (zawsze całami wagonami), spedytor nasz umieszcza je w swoim magazynie na kolei — zastępcy zaś nasi, którymi są prawie bez wyjątku drobni kupcy i kramarze, na każde zamówienie, pokryte gotówką, otrzymują sól wprost do swego składu.

Alegat 7. W toku tych organizacyjnych czynności oczekiwaliśmy długo szczegółowych przepisów ministerstwa co do całej manipulacji przy poborze soli. Nadeszły one wreszcie w pierwszych dniach lipca — a załączamy je tu w całości (alegat 7), charakteryzują one bowiem najlepiej znaczne trudności, jakie mamy w tej czynności do zwalczenia tak co do manipulacji jak i co do rygorów w razie nie dość szybkiego wybierania kontyngentu.

Wspomnieliśmy wyżej o piśmie, wystosowanym do c. k. generalnej Dyrekcji kolei państwowych w Wiedniu. W piśmie tem z dnia 8. kwietnia 1893 L. Wydziału krajowego 17.281 zwróciliśmy się do generalnej Dyrekcji z przedstawieniem, jak bardzo ważną rolę w handlu solą odgrywają taryfy kolejowe i jak wygórowana ich wysokość utrudnia osiągnięcie głównego w tej sprawie celu, t. j. potaniecie ceny soli dla konsumentów. Prosiliśmy zatem :

1) o obniżenie taryf do możliwie najniższych granic, oświadczając, iż w takim razie będziemy mogli znaczną ilość soli, obecnie transportowanej kołami, przewozić koleją ;

2) o przyznanie nam tej ulgi, ażeby przesyłki półwagonowe mogły być obliczane według tej samej, niższej, podstawy taryfowej, jak przesyłki całowagonowe — mamy bowiem wiele składów, które nie będą mogły całych wagonów na raz zamawiać ;

3) wreszcie, ażeby fracht nie był wypłacany zaraz przy wysyłce, ale żeby wszystkie rachunki koncentrowały się w lwowskiej Dyrekcji ruchu, która miesięcznie razem będzie nam je przedkładać, my zaś zaraz po przedłożeniu wypłacać je będziemy.

Ta ostatnia ulga została nam przyznana — a jest ona dla nas wielkiem ułatwieniem w naszej manipulacji. Uwolniono nas też od zwykłego w takich razach obowiązku składania kaucyi. Wszakże z ubolewaniem zapisać musimy, że pierwszy i drugi punkt naszej odezwy pozostał bez uwzględnienia — Dyrekcya bowiem odmówiła nam wszelkiego obniżenia taryfy. Przyrzekła tylko, iż gotową jest wziąć pod rozważenie możliwość ulg w tych relacjach, w których dotychczas sól nigdy kolejowo transportowaną nie była i zawezwała nas, abyśmy przedłożyli wykaz tych stacyj kolei państwowych, do których dotychczas dostawiano sól drogą kołową a do których moglibyśmy, przy obniżeniu taryfy dowozić je koleją.

Wykaz taki przedłożyliśmy odezwą z dnia 12-go lipca 1893 L. 33.030 na ręce lwowskiej Dyrekcji ruchu, oświadczając, że przy znizeniu frachtu dla wykazanych miejscowości o 15 do 20% mógłby się Wydział krajowy zobowiązać, iż wszystkie przesyłki do tych miejscowości tylko koleją przesyłać będzie. Na to niestety nie mamy dotychczas odpowiedzi.

W tych warunkach rozpoczęła się czynność sprzedaży soli w połowie lipca. Zamówienia od zastępców zaczęły nadechodzić już od dnia 8. lipca, wszakże z powodu opóźnienia w przesłaniu nam wspomnianych wyżej szczegółowych warunków, ekspedycya sama mogła się rozpocząć dopiero od dnia 15. lipca.

Wynik obrotu od tego dnia po dzień 31. grudnia 1893 jest następujący :

Miesiąc:	Ilość pobranej soli w centn. metr.
lipiec	12.911
sierpień	18.745
wrzesień	18.584
październik	21.874
listopad	18.219
grudzień	15.868
razem	<u>106.201</u>

Jeżeli zważymy, że z przyznanego nam rocznego kontyngentu w ilości 420.000 centn. metr. wypada przeciętnie na miesiąc 35.000 centn. metr. — to ażeby kontyngent wyczerpać, powinniśmy byli pobrać w przeciągu 5 $\frac{1}{2}$ miesięcy 192.500 centn. metr. — pobrało się zaś tylko 106.201 centn. metr. t. j. tylko 55,17% a więc bardzo mało nad połowę.

Wynik ten jest stanowczo niepomyślny. Zanim jednak przedstawimy jego powody i sposoby ich usunięcia — podamy jeszcze cyfry, odnoszące się do finansowej strony tej sprawy. Zamknięcia rachunków za ten wstępny okres nie przedkładamy, z powodu, iż nie mogło ono jeszcze być sporządzone według obowiązujących nas form, a tem mniej sprawdzone i skontrolowane. Sądzi też Wydział krajowy iż jako pierwszy peryod rachunkowy przyjąć należy czas od otwarcia interesu po koniec roku bieżącego — a więc czas, w którym z okresu prób i doświadczeń przejdzie się już do zupełnie uregulowanego obrotu. Z tych powodów pierwsze zamknięcie rachunków przedłożyć zamierzamy po zamknięciu bieżącego roku kalendarzowego. Biuro wszakże sporządziło ze swoich bardzo ściśle prowadzonych ksiąg rachunkowych surowy bilans na dzień 31. grudnia 1893. Bilans ten zestawiony jest możliwie pesymistycznie — ponieważ a) z należytości jakie Wydział krajowy ma u zastępców za tablice i druki, przyjęto do stanu czynnego tylko połowę, chociaż niewątpliwie znacznie więcej odebrać się powinno, b) przyjęło na ten pierwszy okres umorzenie całej połowy kosztów wstępnych, tj. wydatków poniesionych na urządzenie bióra i wszelkich wydatków przed dniem 1. lipca, które jako koszty wprowadzenia interesu w życie, w każdym tego rodzaju przedsiębiorstwie rozkładane bywają na kilka lat. Jeżeliśmy tutaj przyjęli okres umorzenia jednoroczny i w pierwszym półroczu umarząmy całą połowę, czynimy to tylko z ostrożności, ażeby bilans nie był zestawiony optymistycznie. Z tak ułożonego bilansu wynika na dzień 31. grudnia 1893 czysty zysk dla funduszu solnego w kwocie 2492 zł. po pokryciu wszelkich wydatków na przewóz i administrację, tudzież po pokryciu połowy kosztów wprowadzenia interesu w ruch. Fundusz krajowy nie jest zatem na żadną stratę narażony i pod tym względem stało się zadość uchwale Wysokiego Sejmu z d. 9. kwietnia 1892.

Spełnioną też została wola Wysokiego Sejmu w uchwale tej wyrażona, ażeby sól w drobnej sprzedaży nie była nigdzie droższą niż dotychczas, nigdzie też nie przekraczała ceny 11 ct. za topkę. Porównanie cen przez Wydział krajowy ustanowionych, z cenami, jakie podane zostały w r. 1891 przez Wydziały powiatowe, ek. Starostwa i Towarzystwa zaliczkowe, przekonywa, że najważniejszy cel całej akcji, t. j. potanień soli, został istotnie osiągnięty. Samo pojawienie się nasze na targu solnym wywołało ten skutek, że konkurencja handlarzy obniżyła ceny soli w handlach od nas niezależnych, a gdy i Wydział krajowy nie tylko w pierwotnych swych uchwałach nie przekroczył nigdzie granicy 11 centów, następnie zaś — jak już poprzednio wspomniano — w bardzo znacznej ilości składów poszedł jeszcze dalej w znizeniu ceny — to możemy twierdzić stanowczo, że obecnie sól wszędzie jest sprzedawana taniej, niż przed wprowadzeniem krajowej sprzedaży. W samych początkach podnosiły się tu i ówdzie bardzo nieliczne skargi na droższą cenę. Były to jednak tylko sporadyczne, tu i ówdzie i to chwilowo podnoszone skargi, które od dłuższego czasu już się nie powtarzają.

Jeżeli mimo osiągnięcia tego głównego celu, to jest obniżenia ceny soli, nawialiśmy wynik niepomyślnym, to głównie dla tego, że z przyznanego nam kontyngentu

wyczerpaliliśmy w tym pierwszym okresie 5 $\frac{1}{2}$ miesięcy bardzo mało nad połowę, skutkiem czego w ręku konkurencji nie krępowanej żadnem zobowiązaniem ani ograniczeniem co do wysokości ceny soli w drobnej sprzedaży, pozostała zbyt wielka ilość soli. Jeżeliby ta konkurencja doprowadziła do tego, żeby wybierana przez nas ilość jeszcze się zmniejszyła w takim razie „wolny handel“ — niczem, jak powiedzieliśmy, nie krępowany, mógłby znowu dowolnie ceny w drobnej sprzedaży oznaczać. Kwestya wyczerpywania kontyngentu, Wydziałowi krajowemu wyznaczonego, jest zatem kwestyą dla ustalenia obniżonej ceny najżywniejszą. Dla nas zaś jest ona o tyle jeszcze ważną, że im więcej soli naszym zastępcom będziemy sprzedawać, tem mniejszym zarobkiem na sprzedaży możemy się zadowolić, wtedy bowiem sama lokacya gotówki, jaką skutkiem uzyskania trzymiesięcznego kredytu rozporządzamy, pokrywa nam zupełnie koszta administracyi, a drobny zarobek wystarczy na utworzenie koniecznej rezerwy. I dla tego kiedy w początkach organizacyi zwracaliśmy uwagę głównie na obniżenie ceny dla konsumentów, co też, jak wyżej przytoczono, w wielkiej ilości składów i powiatów zrobiono — zwracamy teraz główną uwagę na to, ażeby można doprowadzić do wyczerpywania całego kontyngentu. Że zaś Wydział krajowy nie może zakupywać i magazynować soli przez zastępców nie zamówionej i nie zapłaconej, magazynowanie bowiem ze zbyt wielkiem ryzykiem jest połączone — przeto od zastępców głównie zależy czy Wydział krajowy zdoła kontyngent wyczerpać czy nie.

Położenie zastępców zaś musimy oceniać bardziej niż się to w początkach działo, ze stanowiska kupieckiego.

Kiedy w początkach wszystkie głosy z kraju, zgodnie z zapatrywaniem naszym, taniosc lub drogosc soli mierzylą wysokością ceny przez konsumentów opłacanej, to obecnie i zastępcy sami i koła nieinteresowane, tanioscą soli nazywają cenę, jaką nam zastępcy płaci. Zastępcy zatem, który ma od nas bardzo dobre warunki, który pobiera wysoką prowizyę albo wysokie wynagrodzenie za dowóz ze stacyi kolejowej, mówi, że sól jest tania; jeżeli zaś przypadkiem dowie się że jakiś konkurent jego sprowadza sobie sól do tej samej miejscowosci po cenie tańszej aniżeli on nam płaci, w takim razie skarży się, że sól jest droga. I ze swego kupieckiego stanowiska ma on do pewnego stopnia racyę, dla kupca bowiem nie inną miarą taniosc jakiegoś artykułu da się mierzyć jak tylko tem, ile jego ten artykuł z dostawą do samego magazynu kosztuje. Jest jednak pewna liczba zastępców, którzy skarżą się na tę mniemaną drogosc naszej soli i tej drogosci winę niepowodzenia swego przypisują, chociaż winę oni sami ponoszą. Jeżeli wzięli się do interesu bez znajomosci rzeczy i bez gotówki — jeżeli interesem tym się nie zajmują, ale pod pozorem ustanowienia funkcyonaryusza poprostu interes za stałą opłatą innemu odstąpili, skutkiem czego prowizya na dwóch rozdzielona, oczywiście wystarczyć nie może, jeżeli nie pamiętają o tem że lepiej zadowolić się małym, ale często powtarzającym się zyskiem, aniżeli mieć w kalkulacyi zysk wielki ale sprzedawać bardzo mało — takim razie interes iść nie może. Takich zatem zastępców, którzy interes źle prowadzą a głównie takich o których notorycznie wiadomo że go pod pozorem pełnomocnictwa subarendowali, musimy co rychlej zastąpić takimi, którzy interes znają, sami prowadzić go będą i całą usilnosc w to włożą, aby zaopatrując w sól całą okolice, mieć zarobki stałe a często się powtarzające, jednym słowem sprzedawać więcej, choćby zysk na jednym centnarze był mniejszy.

Ale z drugiej strony można też i warunki naszym zastępcom przyznawane w wielu jeszcze składach polepszyć, w ten sposób wzmocnić ich siłę konkurencyjną i zapewnić sobie lepsze niż dotąd wyczerpywanie kontyngentu. Jaskrawo tutaj rzuca się w oczy różnica pomiędzy temi trzema salinami, które tak są od kolei oddalone, że sól z nich wyłącznie tylko drogą kołową się rozchodzi, a temi, z których sól się wysyła koleją.

Pierwsze — t. j. Kossów, Łanczyn i Delatyn zaopatrują w sól 11 powiatów wschodnich i południowych, a mianowicie: Bohorodeczany, Borszczów, Buczacz, Horodenka, Kołomyja, Kossów,

Nadwórna, Śniatyn, Stanisławów, Tłumacz, Zaleszczyki. Kontyngent dla tych powiatów wyznaczony, wynosi rocznie 69.014 centn. metr. tak, że w przeciągu 5½ miesięcy powinny były wybrać 31.630 centn m., wybrały jednak tylko 5.261 centn. m. t. j. 16.6% kontyngentu.

Resztę kraju zaopatrują saliny w Kałuszu, Dolinie, Bolechowcie, Drohobyczu, Stebniku i Lacku. Kontyngent powiatów z tych salin zaopatrywanych wynosi 350.986 centn. m., powinny więc były za 5½ miesięcy wybrać 169.869 centn. m. a wzięły 100.940 czyli 62.75%.

Różnica między temi dwiema cyframi jest istotnie jaskrawą: tam mniej niż 1/3, tutaj więcej niż 3/5 kontyngentu wyczerpane, tam interes oczywiście zwiechnięty i nieudały, tutaj wprawdzie nie świetnie ale w każdym razie znacznie lepiej rozwinięty.

I dla tego przystępując do uzdrowienia interesu, trzeba te dwie kategorie salin rozdzielić.

Powodem absolutnego niepowodzenia interesu w salinach tak zwanych pokuckich, jest okoliczność, iż tutaj scentralizowana spedycya, wychodząca z saliny samej, nie wytrzyma konkurencji z dostawą okolicznościową. Powiaty wyżej wymienione, pobierające sól z salin pokuckich, mają ciągłe handlowe stosunki z okolicami, w których te saliny są położone. Mogą zatem dla interesu solnego wyśmienicie wyzyskiwać te stosunki i korzystać z powrotu fur wiozących od nich zboże, spirytus i t. p. ażeby za bardzo niską cenę dostawić sobie sól. Spedycya scentralizowana w salinie, zorganizowana tak, iżby na każde zawołanie miała dostateczną ilość furmanek — daje wprawdzie tę ważną korzyść, iż może wysyłkę każdej chwili skutecznie, nie czekając „okazy“ — ale z natury rzeczy musi być droższą. Ten był główny powód niepowodzenia w tych powiatach, które sól biorą z salin pokuckich.

I dla tego też Wydział krajowy wdrożył obecnie rokowania z Towarzystwem handlowem i Spółką — ażeby odstąpiła od spedycji i dostawy z tych trzech salin, na co druga strona już się zgodziła. Jeżeli co do szczegółów i warunków tej zmiany nastąpi porozumienie, w takim razie oddamy naszym zastępcom w składach głównych tych trzech powiatów dostawę tak, aby sami o dowóz soli się starali. Odpowie to życzeniom, przez tych zastępców od samego początku wypowiedzanym. Od ich energii, rzutkości i zapobiegliwości zależeć będzie, żeby sobie dostawę tak zorganizowali, ażeby mogli wyzyskać wszelkie „okazy“ a wtedy stosunki w tych 11 powiatach stanowczo się polepszą.

Inaczej rzecz się ma z powiatami, które pobierają sól z salin, leżących przy kolejach. Tutaj scentralizowana spedycya, zwłaszcza gdy idzie o przesyłki kolejowe, przedstawia o wiele więcej korzyści, i z większą łatwością konkurować może ze spedycją prywatną. Tutaj uzdrowienie interesu, który już o wiele bliższym jest dojścia do rzeczywistego powodzenia, skoro się przeszło 3/5 kontyngentu wyczerpuje, nastąpić może innemi środkami. Musimy przedewszystkiem uregulować dostawy tak, aby powiaty i składy, które kalkulują się ze stratą, doprowadzić przynajmniej do równowagi. Nie da się to wszędzie osiągnąć — sądzimy jednak, że pozostaną chyba nieliczne a na ogół interesu bardzo mało wpływające wyjątki. Gdy zaś Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9-go kwietnia określił nam jako maksymalną granicę ceny 11 ct. za topkę — to nie mógł nie być świadomym tego, iż w niektórych okolicach cena ta będzie możliwą tylko przy stracie dla funduszu solnego, którą to stratę zarobkiem na innych składach i powiatach pokryć się musi.

Rozpoczęliśmy też już pracę w tym kierunku, ażeby tym wszystkim składom, na których mamy dotychczas pewne większe zarobki, polepszyć warunki pobierania od nas soli — a mówiąc wyraźnie, podnieść im prowizję. Wychodzimy przy tem z tego założenia, że jeżeli na jakim składzie któryby miał np. 1.000 cent. metr. rocznego kontyngentu, mamy 10 centów zarobku na centnarze, ale ten skład wyczerpuje tylko połowę kontyngentu, daje więc tylko 50 zł. rocznie zarobku funduszowi solnemu — to lepiej jest zadowolić się zyskiem o połowę mniejszym, prowizję zastępcy podnieść jeszcze o 5 ct. na centnarze, ale zapewnić sobie wyczerpanie kontyngentu.

Akeya ta została już rozpoczęta, — wnioski są już w znacznej części opracowane i w ciągu miesiąca lutego będą mogły być załatwione.

Albo przyznając wyższe prowizye zastępcom, wzmacniając ich siłę konkurencyjną, uczynimy to zależnem od warunku wyczerpywania kontyngentu, tak, że na wypadek gdyby do pewnego oznaczonego terminu warunek ten nie został dotrzymanym, zastrzeżemy sobie prawo powrócenia do dawnego wymiaru prowizyi a ewentualnie i odebrania zastępstwa.

W ten sposób Wydział krajowy spodziewa się, iż dojdzie do wyczerpania kontyngentu w tych wszystkich powiatach, które zaopatrują się w sól z salin, leżących przy kolei, a które już teraz pobierają 62% przeznaczoną dla nich soli.

Wydział krajowy bynajmniej nie tai przed Wysokim Sejmem, iż dotychczasowy rozwój interesu solnego nie jest tak pomyślnym, jak się spodziewano — ani też nie przeczy, iż doświadczenie kilkumiesięczne odsłoniło pewne błędy w organizacyi pierwotnej. — Wszakże o to doświadczenie oparty, świadom tego, co naprawić trzeba i można, sądzi Wydział krajowy, iż nie należy się zniechęcać ale całą usilność w to włożyć, ażeby osiągnąwszy już cel główny, tj. potanieńczenie ceny soli dla konsumenta, osiągnąć i drugi, którym jest ustalenie tej ceny takiej, ażeby nie mogła zachodzić obawa powrotu do dawnej dowolności.

Że zaś oprócz wskazanych wyżej środków także i obniżenie zbyt wysokich taryf kolejowych do osiągnięcia celu tego przyczynić się może — przeto Wydział krajowy czyni odpowiedni wniosek,

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonaniu uchwał Sejmu w sprawie objęcia sprzedaży soli warzonki w zarząd kraju.

2) Sejm wzywa ck. Rząd, aby taryfy dla przewozu soli na kolejach żelaznych znacznie obniżył, a przynajmniej o tyle, by dla półwagonowych przesyłek soli przyjętą była taka sama podstawa obliczania frachtu, jak dla całowagonowych.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 29. stycznia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Członek Wydziału krajowego

Romanowicz w. r.

sprawozdawca.

W A R U N K I

udzielenia Wydziałowi krajowemu kredytu na sól topkową.

Das Finanz-Ministerium erklärt sich bereit, vorbehaltlich des jederzeitigen Widerrufs unter den, im Folgenden näher bezeichneten Bedingungen zu verfügen, dass dem Landesauschusse für den Ankauf von Südsalz bei den 9 ostgalizischen Südwerken: Kossów, Lanczyn, Delatyn, Kałusz, Dolina, Bolechów, Stebnik, Drohobycz und Lacko um den Tarifpreis (unverpackt, ab Wage des betreffenden Salzverschleissmagazines) zum ausschliesslichen Vertriebe dieses Salzes in den 59 Bezirken Ost-Galiziens ein dreimonatlicher Credit bis zu dem Betrage von Neunhundertfünfundvierzig Tausend (945.000) Gulden ö. W. gewärth und jährlich eine Salzmenge von 420.000 Meterzentner in den, von der k. k. Finanz-Landes-Direction für jede der 9 Salinen Ostgaliziens zu bestimmenden Theilquantitäten und Lieferungsterminen bei den betreffenden Salinen zur Ausfolgung bereit gehalten werde.

Die Bedingungen hiefür sind folgende:

1) Der Landesauschuss bestellt bei der k. k. Finanz-Landes-Direction längstens einen Monat im Vorhinein das von ihm während des nächsten Monates benöthigte und auszufassende Südsalzquantum, welches aber in der Regel den zwölften Theil des gesammten, obbezeichneten Jahresquantums von 420.000 Meterzentnern nicht übersteigen soll.

Die Finanz-Landes-Direction gibt dem Landesauschusse in Erledigung der vorerwähnten monatlichen Vorausbestellung noch vor Beginn des betreffenden Ausfassungsmonates bekannt, welche Theilquantitäten von der bestellten Menge und in welchen Terminen innerhalb des betreffenden Monates dieselben bei jeder einzelnen der obgenannten 9 Salinen für den Landesauschuss bereit gehalten respectiwe von diesem zu beziehen sein werden.

In dieser Richtung bleibt der Finanz-Verwaltung vollkommen freie Hand gewährt. Sollte das, der einen oder anderen der 9 Salinen im vorhinein zugewiesene Theilquantum in der Folge aus irgend einem Grunde bei diesen Salinen nicht effectuirbar werden, so kann insbesondere von der Finanz-Landes-Direction dieses Theilquantum nachträglich noch an eine oder mehrere der übrigen Salinen überwiesen werden.

Dagegen nimmt die Finanz-Verwaltung keinen Einfluss darauf, nach welchen der 59 Bezirke Ostgaliziens das Salz versendet wird.

3) Die Südsalzmenge, welche der Landesauschuss auf Grund der Erledigung der monatlichen Vorausbestellung bei einer oder mehreren der betreffenden Salinen zugleich auf einmal beziehen will und auch auf einmal auszufassen hat, muss mindestens 2.000 Meterzentner betragen.

Behufs Erwirkung der Ausfolgungsanweisung hat der Landesauschuss bei der k. k. Landes-Finanz-Direction durch einen derselben namhaft zu machenden Bevollmächtigten mit-

telst gehörig gestempelten Eingabe einen Wechsel einzureichen, welcher von einem öffentlichen Creditinstitute acceptirt und spätestens drei Monate a dato der Überreichung, bei der k. k. Landeshauptcasse in Lemberg zahlbar ist.

4) Die Summe der laufenden, noch nicht eingelösten Wechselbeträge darf den Betrag von 945.000 fl. ö. W. auf keinen Fall übersteigen. Sobald die schwebende Wechselschuld die Höhe dieses Betrages erreicht hat, wird entweder jeder weiter überreichte Wechsel zurückgestellt, oder mit der Salzanweisung auf Grund desselben so lange zugewartet werden, bis von Seite der k. k. Landeshauptcasse in Lemberg darüber die Anzeige eingelangt sein wird, dass ein entsprechender Wechselbetrag zur Einlösung gelangt und hiedurch die Wechselschuld derart vermindert werden ist, dass letztere auch im Falle der Annahme der neuüberreichten Wechsel die vorbezeichnete Grenze nicht überschreitet.

5) Nach Richtigsbefund und Annahme jedes einzelnen Wechsels wird von der k. k. Finanz-Landes-Direction nach den diesfalls erst näher festzusetzenden Modalitäten, die Anweisung des, jenem Betrage, auf welchen die auf einmal überreichten Wechsel lauten, nach dem Tarifpreise entsprechenden Südsalzquantums bei den betreffenden k. k. Salzverschleissämtern unter gleichzeitigen Verständigung des Landesausschusses verfügt werden.

6) Die hiernach angewiesene und bei den betreffenden Salinea bereit gehaltene Salzmenge muss von den bei jeder dieser Saline zu bestellenden und der Finanz-Landes-Direction namhaft zu machenden Bevollmächtigten (Spediteuren) des Landesausschusses längstens binnen 14 Tagen nach erfolgter Anweisung wirklich übernommen werden, widrigens über dieselbe anderweitig verfügt werden kann, ohne dass dem Landesausschusse ein Anspruch zustünde, später dafür vollen oder theilweisen Ersatz zu verlangen.

7) Da der Tarifpreis nur für das franco Wage des betreffenden Ärarial-Magazins gestellte Südsalz gilt, hat der Landesausschuss die, ewentuell für die Überstellung des Salzes auf die Transportmittel und für die Verpackung auflaufenden und vom Salzverschleissante, Nebengebühren dem Ärar 14 Tage nach Ablauf jedes Monats auf Grund der von jedem Salzverschleissante monatlich zu verfassenden, detaillirten Spesenrechnung bar zu vergüten.

8) Zur Sicherstellung des Salzpreiscredits und der zu vergütenden Spesen (Zahl. 7.) hat der Landesausschuss eine Caution im Betrage von neunhundertfünfundvierzigtausend (945.000) Gulden ö. W. bar oder in, gemäss den bestehenden Vorschriften zur Cautionsleistung zulässigen Effecten nach dem Börsenurse des Erlagstages jedoch nicht über den Nominalwerth bei der k. k. Landeshauptcassa in Lemberg zu erlegen. Im Falle des Erlages verzinslichen Effecten, werden die jeweilig fällig werdenden Coupons nach Vorschrift gegen Quittung dem Landes-Ausschusse selbstverständlich ausgefolgt. In die vom Landes-Ausschusse bei Erlag dieser Caution beizubringende Widmungs-Urkunde, welche dem Finanz-Ministerium vorher zur Genehmigung vorzulegen sein wird, ist ausdrücklich die Ermächtigung des Ärars anzuerkennen: dass im Falle einer nicht rechtzeitig erfolgenden Einlösung fällig gewordener Wechsel oder Bezahlung der im Punkte 7 bezeichneten Nebenspesen die betreffenden Schuldbeträge aus dieser Caution ohne vorheriges gerichtliches Einschreiten hereinzubringen und zu diesem Behufe die ewentuell erlegten Effecten auf der Börse veräussert werden können.

Sobald in einem der vorerwähnten Fälle ein Theil der Cautions vom Ärar eingezogen werden sein sollte, ist der Landesausschuss verpflichtet, die Caution sofort wieder auf den vollen Betrag von 945.000 fl. zu ergänzen, widrigens die Annahme neuer Wechsel, respective die Anweisung von Salz auf Grund derselben sistirt werden würde.

9) Die Finanz-Verwaltung nimmt auf den Vertrieb des vom Landesausschusse bezogenen Südsalzes in 59 östlichen Bezirken Galiziens keinen directen Einfluss. Jedoch ist der Landes-Ausschuss verpflichtet, dafür zu sorgen, dass in jeder Salzniederlage, für welche er Salz aus

den genannten Salinen bezieht, dasselbe im Einklange mit dem gesetzlich bestehenden Salzfrei-handels-Prinzip an Jedermann zum Verbräuche oder Weiterverkaufe verkauft und bei diesem Salzverkaufe Niemand bevorzugt werde.

Im Übrigen wird der Erwartung Ausdruck gegeben, dass der Landes-Ausschuss den Salzvertrieb nach den, vom galizischen Landtage in der Sitzung am 9 April 1892 unter I und II gefassten Beschlüssen und zwar insbesondere derart organisiren werde, dass

a) hiebei nicht die Erzielung eines Gewinnes sondern lediglich die Verbilligung der Salzdetailpreise in den fraglichen Bezirken im Auge gehalten und

b) bei Errichtung der Niederlagen im Einverständnisse mit jenen Bezirks-Ausschüssen oder sonstigen autonomen Corporationen vorgegangen werde, welchen von der Finanz-Verwaltung der Bezug eines bestimmten Quantums Südsalzes directe aus den ostgalizischen Salinen derzeit zugestanden ist und diese Begünstigung sodann mit dem Zeitpunkte der Eröffnung des besagten Credits für den Landesausschuss entzogen werden müsste.

Ogólne postanowienia o organizacyi zarządu sprzedaży soli.

§. 1.

Zarząd sprzedaży soli wykonywa Wydział krajowy za pomocą:

- a) Komisji sprzedaży soli.
- b) Biura sprzedaży soli.

§. 2.

Komisja sprzedaży soli składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego lub jego zastępcy:

- a) z Szefa tego Departamentu Wydziału krajowego, do którego sprawa sprzedaży soli przydzieloną będzie.
- b) z jednego członka Wydziału krajowego przez Wydział wybranego.
- c) z jednego starszego Urzędnika konceptowego, przez Wydział krajowy do komisji wydelegowanego.

§. 3.

Biuro sprzedaży soli pozostaje pod zwierzchnim kierunkiem Szefa tego departamentu Wydziału krajowego, któremu sprawa ta przydzieloną zostanie. Marszałek krajowy wszakże może w myśl §. 24 (ustęp 3.) Instrukcyi dla Wydziału krajowego wyznaczyć jednego urzędnika konceptowego Wydziału krajowego jako kierownika biura sprzedaży soli.

Biuro składa się prócz wspomnianego powyżej kierownika

- a) z fachowego referenta,
- b) z dwóch kontrolorów,
- c) z adjunkta,
- d) z rachmistrza i kalkulanta,
- e) z manipulanta.

Prócz tego przydzieloną będzie dla spraw sprzedaży soli jedna sła pomocnicza do kasy krajowej i jedna do Oddziału rachunkowego Wydziału krajowego.

§. 4.

Komisja sprzedaży soli przygotowuje dla obrad i uchwał Wydziału krajowego:

- a) projekt organizacyi sprzedaży soli w myśl uchwał Wys. Sejmu i ugody z ek. Administracyą skarbową,

b) wszelkie wnioski i projekta, jakieby w tej sprawie Wys. Sejmowi i ek. Rządowi przedkładać należało,

c) projekt organizacyi biura i ewentualnych jej zmian — wnioski co do mianowania funkcyjonaryuszów biura, ich stosunku służbowego i wysokości wynagrodzenia,

d) instrukcye dla biura, dla spedyceyi i dla składów miejscowych,

e) wnioski co do osób lub instancyj, którym mają być powierzone agencye spedycyjne przy salinach i składy miejscowe,

f) wnioski co do wymiaru prowizyi dla osób pod e) wymienionych, wysokości ich kaucyj i warunków rozwiązania stosunku z nimi,

g) wnioski co do fruktyfikacyi zasobów kasowych, utworzenia i sposobu użycia funduszu rezerwowego i ewentualnego obniżenia cen soli.

h) wnioski co do ewentualnego rozszerzenia działalności także na sól bydłęcą i na sól kamienną.

§. 5.

Komisya prowadzi kontrolę administracyjną nad biurem, przedkłada Wydziałowi kraj. roczne zamknięcia rachunków i preliminarze wydatków.

§. 6.

Całą manipulację wraz z ekspedycją prowadzi biuro sprzedaży soli — czynności kasowe Kasa krajowa — zwierzchnią kontrolę rachunkową Oddział rachunkowy Wydziału krajowego — wszystkie na podstawie instrukcyj, które Wydział krajowy na wniosek komisyi wyda.

Zarówno biurowa jak i rachunkowa manipulacya Zarządu sprzedaży soli wykonywaną będzie tak, ażeby wszelkie korespondencye zwłaszcza ze spedycejami i z magazynami tudzież czynności rachunkowe prowadzone były zawsze a jour.

§. 7.

Biuro załatwia jako currentia, pod wyższą aprobatą ale bez odnoszenia się do Komisji a względnie do Rady Wydziału krajowego:

a) wszelkie zamówienia soli w granicach przyznanego przez ek. Rząd kredytu.

b) obrachunki z magazynami, ze spedytorami tudzież z ek. Rządem i wszelkie wynikające stąd procesa rachunkowe.

c) obrachunki frachtów z ek. Dyrekcją kolei państwowych.

d) wszelkie czynności, będące tylko wykonaniem już powziętych uchwał Wydz. kraj.

§. 8.

Urzednicy, zajęci w biurze sprzedaży soli, nie są stałymi urzędnikami. Podlegają oni władzy dyscyplinarnej Wydziału krajowego i wszelkie postanowienia ustanowy służbowej z wyjątkiem postanowień o emeryturze, o pensyi wdowiej i o pięcioleciach, mają do nich zastosowanie z tą wszakże odmianą, iż na wypadek rozwiązania stosunku służbowego nie wskutek przekroczenia dyscyplinarnego, zastrzeżony będzie dla obu stron półroczny termin wypowiedzenia.

§. 9.

W granicach uchwał Wys. Sejmu z dnia 9 kwietnia 1892 i reskryptu e. k. Ministerstwa z dnia 11. grudnia 1892 L. 40.296, przeprowadzoną będzie organizacya sprzedaży soli na tej zasadzie, iż w każdym powiecie istnieć będzie odpowiednia ilość składów (magazynów) w stosunku do ludności, rozległości i geograficznego położenia powiatu. Staraniem zarządu będzie

ilość tych magazynów ile możności powiększyć. W miarę potrzeby może być także założony w powiecie magazyn główny powiatowy, z którego inne składy w powiecie sól pobierać będą.

Co do ilości i siedziby składów, tudzież co do urządzenia głównego magazynu powiatowego, nie mniej co do osobistości lub instytucyj, którym magazyny i składy powierzone być mają, zasięgnąć należy opinii Wydziału powiatowego.

W każdej salinie ustanowioną będzie spedycja, której zadaniem będzie sól z saliny pobierać, opakowywać i na miejsce przeznaczenia posyłać.

§. 10.

Składy zamawiają sól w Zarządzie sprzedaży soli w Wydziale krajowym — stąd zaś zamówienie odechodzi najdalej w przeciągu 24. godzin do spedycji w salinie, skąd bezzwłocznie, a znowu najpóźniej w przeciągu 24 godzin zamówiona ilość soli będzie wysłana.

Składy przy zamówieniu przesyłają do Kasy krajowej całą kwotę, przypadającą za zamówioną sól, potrącając tylko dla siebie umówioną prowizję.

Utrzymujący składy będą obowiązani starać się o to, aby okoliczne gminy zawsze w porę w sól były zaopatrzone. W tym celu do każdego składu przydzielony będzie rejon sąsiednich gmin.

Składom nie wolno sprzedawać soli powyżej ceny przez Wydział krajowy ustanowionej.

Spedytorowie pobierać będą prowizję jako wynagrodzenie za spedycję.

Wypłata frachtu kolejowego następuje z Zarządu sprzedaży soli w Wydziale krajowym.

§. 11.

Na podstawie powyższych zasad wydane będą szczegółowe, instrukcje dla biura co do wszelkich działów jego czynności, dla spedycji w salinach, tudzież dla głównych magazynów powiatowych i dla składów miejscowych.

We Lwowie dnia 8. kwietnia 1893.

INSTRUKCYA

dla zastępców Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk.
Księstwem Krakowskiem do sprzedaży soli.

Art. 1.

Kto może być zastępcą
stępcą Wydziału krajowe-
go do sprzedaży soli.

Zastępcą Wydziału krajowego do sprzedaży soli może być każda
pełnoletnia i własnowolna osoba, z wyjątkiem tych, które za zbrodnię lub
przestępstwo, popełnione z chęci zysku, karane były.

Wydział krajowy może także zamianować zastępcą osobę moralną,
instytucyę, korporacyę, spółkę i t. p.

Wrazie zamianowania kilku osób wspólnie zastępcami Wydziału kra-
jowego do sprzedaży soli, będą osoby te za wszelkie postanowienia zawarte
w niniejszej instrukcyi, jako też za wykonanie wszelkich, przez Wydział kra-
jowy wydanych rozporządzeń, dotyczących sprzedaży soli do niepodzielnej
ręki odpowiedzialnemi.

Art. 2.

Obowiązki zastępcy Wy-
działu krajowego do sprze-
daży soli.

Obowiązki, które zastępca do sprzedaw soli według postanowień ni-
niejszej instrukcyi wykonywać będzie są następujące:

- a) sprzedawać sól tak w głównym składzie jak i w filiach po ce-
nach stałych przez Wydział krajowy oznaczonych;
- b) starać się o to, aby w okręgu jego soli nigdy nie zabrakło;
- c) utrzymywać odpowiedni lokal na skład i sprzedaż;
- d) koszta ze sprzedażą soli połączone, a to tak w głównym składzie
jak i filiach pokrywać z przyznanej mu przez Wydział krajowy prowizyi.

Art. 3.

Przepisy dotyczące lokalu
głównego składu i sprze-
daży soli.

Lokal głównego składu i sprzedaży soli powinien się znajdować ile
możności w centrum danej miejscowości.

Każdy z zastępców jest obowiązany na dni 14 przed rozpoczęciem
sprzedaży podać Wydziałowi krajowemu pisemnie do wiadomości liczbę kon-
skrypcyjną domu, w którym lokal głównego składu i sprzedaży mieścić się
będzie.

Lokal przeznaczony na główny skład i sprzedaż ma być suchy i nie wolno utrzymywać w nim takich przedmiotów, któreby swym zapachem lub innemi własnościami szkodliwie oddziaływały na sól, n. p. nie wolno w tym lokalu utrzymywać oleju mineralnego, skór bydlęcych, szmat i tp.

Lokalu tego nie wolno zastępcy bez poprzedniego zezwolenia Wydziału krajowego zmienić.

Art. 4.

Napis na lokalu głównego składu i sprzedaży soli.

Na lokalu głównego składu i sprzedaży soli ma być umieszczoną tablica z napisem: „Krajowa sprzedaż soli—cena za topkę... groszy (centów)“.

Tablicę z takim napisem otrzyma zastępca sprzedaży od Wydziału krajowego za zwrotem kosztów.

W razie potrzeby ma Wydział krajowy prawo nałożyć na zastępcę do sprzedaży obowiązek utrzymywania filij do sprzedaży soli w miejscowości głównego składu, jakoteż w okręgu do tego składu należącym, a zastępcą obowiązany będzie na każdej filii umieścić również tablicę z napisem.

Art. 5.

Bliższe postanowienia dotyczące sprzedaży.

Zastępca ma sprzedawać sól konsumentom i drobnym handlarzom przyczem uważać należy na zaspokojenie w pierwszym rzędzie w okręgu dla niego oznaczonym potrzeb konsumentów; dopiero w dalszym rzędzie może zastępca sprzedawać drobnym handlarzom i to w ilościach ile możności małych, w celu obdzielenia jak największej liczby drobnych handlarzy.

Sprzedaż soli z głównego składu nie będzie ograniczoną na samą miejscowość tego składu, lecz obejmie okręg, który osobnem rozporządzeniem Wydziału krajowego oznaczonym zostanie.

Również drogą rozporządzenia oznaczonym zostanie minimum rocznego zapotrzebowania soli dla głównego składu, czem jednak sprzedaż nie ma być tak ograniczoną aby w razie potrzeby nie można i większej ilości zamówić.

W głównym składzie ma się znajdować zawsze zapas soli w dostatecznej ilości, którą dla pojedynczych składów Wydział krajowy osobno oznaczy.

Samo przez się rozumie się, że wobec zasady wypowiedzianej w ustawie o cłach i monopolach z roku 1835 wolno zastępcy sprzedawać sól konsumentom i handlarzom nie zamieszkałym w jednej z miejscowości do okręgu jego należących, tak samo wolno konsumentom lub handlarzom z okręgu pewnego składu nabywać sól gdzieindziej.

Art. 6.

Przepisy dotyczące zamówienia soli i potwierdzenia odbioru takowej.

Każdą posyłkę soli należy zamawiać w Wydziale krajowym, a to w następujący sposób:

Zastępca otrzym od Wydziału krajowego książeczkę, w której każda kartka składać się będzie z trzech części a mianowicie z zamówienia, potwierdzenia i juksty, przyczem obejmować będzie 60 kartek.

Każda kartka książeczki zamówień jest numerowaną liczbami porządkowymi w ten sposób, że ta sama cyfra każdej kartki znajduje się na zamówieniu, potwierdzeniu i jukście.

Zamówienia należy zawsze skuteczniczać wedle liczb porządkowych gdyby zaś która kartka zepsuła się, należy zamówienie i potwierdzenie odbioru odłączyć i odesłać do Wydziału krajowego.

Odpowiednio do ilości kartek w książeczce otrzyma zastępca także odpowiednią ilość kopert adresowanych do Wydziału krajowego, które służyć mają do ekspedycji zamówień i posyłek pieniędzy.

Zamawiając sól, należy na części kartki oznaczonej „zamówienie“ wypełnić cyframi i literami ilość zamówionych topek, tudzież wysokość równocześnie wysłanej kwoty pieniężnej i zaopatrzyć zamówienie własnoręcznym podpisem.

Skrobanie i poprawianie cyfer lub liter jest niedozwolone, w razie zaś pomyłki należy odnośną kartkę z zamówieniem i potwierdzeniem odłączyć i odesłać te dwie części kartki przy najbliższym zamówieniu do Wydziału krajowego a jukstę przekreślić.

Każde zamówienie na sól ma być wysłane tylko w kopercie, dostarczonej zastępcy przez Wydział krajowy, a razem z zamówieniem ma być nadesłaną przypadająca kwota obliczona w ten sposób, że z ceny sprzedaży przez Wydział krajowy wyznaczonej, potrąconą będzie tylko umówiona prowizya dla zastępcy.

Sól ma być zamawianą przynajmniej 3 razy w miesiącu, przyczem jak najściślej obowiązany będzie zastępca przestrzegać, by zamówienia wysyłał w czas tak, aby w głównym składzie tegoż nie okazał się nigdy brak soli.

Zamówiona sól dostawioną będzie zastępcy do miejscowości składu względnie ostatniej stacyi kolejowej.

Zauważa się, że przy dostawie soli koleją od dnia zamówienia do dnia dostawy na miejsce głównego składu potrzeba 10 dni czasu, przy dostawie zaś kołami najwyżej 6 dni.

Posyłki soli, wysyłane koleją, będą zawsze adresowane pod nazwiskiem zastępcy do sprzedaży, obowiązkiem zaś tegoż będzie posyłkę odebrać bezzwłocznie po doręczeniu przez stację kolejową zawiadomienia o jej nadejściu.

W razie zaliczenia przez zarząd kolejowy czynszu składowego, lub też innych należności, oprócz należności przewozowej, obowiązkiem będzie zastępcy uiścić takowe z własnych funduszów.

Obowiązkiem zastępcy jest sprowadzać sól tylko za pośrednictwem Wydziału krajowego, w przeciwnym bowiem razie bezzwłocznie od zastępstwa wykluczonym będzie.

Po nadejściu każdej zamówionej partyi soli obowiązany będzie zastępca zaraz przy najbliższym zamówieniu po odbiorze soli nadesłać wraz z tem zamówieniem potwierdzenie, że zamówioną sól odebrał, gdyby jednak przed zamówieniem nowej partyi soli, zamówiona poprzednio sól — co się tylko wyjątkowo zdarzyć może — jeszcze nie została dostawioną, w takim razie potwierdzenie odnośne przy następnem zamówieniu obowiązany będzie zastępca nadesłać Wydziałowi krajowemu.

Równocześnie z potwierdzeniem obowiązany będzie zastępca nadesłać także list przewozowy przy posyłkach dostawianych koleją.

Oprócz zamówień szczegółowych obowiązany będzie zastępca do wnoszenia każdego miesiąca zawiadomienia, ile w przybliżeniu topek (klgr.) potrzebować będzie w danym miesiącu. Zawiadomienia takie mają być wnoszone na druku dostarczonym zastępcy przez Wydział krajowy, a to w ostatnich dniach przedostatniego miesiąca np. zawiadomienie na miesiąc sierpień ma być wniesione z końcem czerwca.

Art. 7.

Wynagrodzenie za ubytek lub uszkodzenie soli w transporcie.

Gdyby w czasie przewozu kolejną pojedyncze topki soli znacznie uszkodzone zostały n. p. były pęknięte, pokruszone, obowiązkiem zastępcy będzie do dni trzech, licząc od dnia odbioru soli, donieść o tem Wydziałowi krajowemu i szczegółowo podać, ile topek i w jakim stopniu zostało uszkodzonych.

Przy odbiorze soli transportowej kołowo należy bezzwłocznie w obecności woźnicy zbadać, czy pojedyncze topki nie są uszkodzone, a w razie twierdzącym należy tego samego dnia, w którym sól odebrano, donieść o tem Wydziałowi krajowemu.

Doniesienie ma być wniesione na przepisany druk.

Wydział krajowy, o ile możliwem to będzie, ząda z czyjej winy uszkodzenie nastąpiło i odpowiednio do wyniku dochodzenia zarządzi co wypadnie.

W razie wniesienia doniesienia po terminie wyżej oznaczonym, nie ma zastępca prawa do żądania jakiegokolwiek bądź odszkodowania.

Art. 8.

Środki służące do opakowania, jak worki, skrzynki i t. p. dostarcza spedytor, które też pozostają jego własnością. obowiązkiem zaś zastępcy do sprzedaży jest zwrócić te środki własnym kosztem do stacyi nadawczej t. j. tej, z której sól odbierać będzie.

Art. 9.

Wynagrodzenie za dowóz soli ze stacyi kolejowej do miejsca składu.

Jeżeli miejsce głównego składu i sprzedaży soli oddalonym będzie od najbliższej stacyi kolejowej niżej 3 kilometrów, obowiązany będzie zastępca ponieść koszt dowozu soli ze stacyi kolejowej do głównego składu z własnych funduszów, t. j. pokryć z prowizyi; przy oddaleniu zaś 3ech, lub też powyżej 3ech kilometrów, otrzyma odpowiednie uwzględnienie w wysokości prowizyi, jeżeli własnymi podwodami sól ze stacyi kolejowej do miejsca składu sprowadzać będzie.

Uwzględnienie to oznaczonym zostanie w odrębnem rozporządzeniu Wydziału krajowego.

Art. 10.

Cena soli w głównych składach.

Sól sprzedawać można całemi topkami po pół topki i po $\frac{1}{5}$ części w stanie zaś zmielonym nie wolno będzie sprzedawać soli.

Ze względu na różnicę w kosztach dowozu soli z pojedynczych salin do składów, cena soli nie może być we wszystkich składach jednolitą,

lecz dla pojedynczych składów osobnemi rozporządzeniami Wydziału krajowego oznaczoną zostanie.

Wagi pojedynczych topek nie wolno zmniejszać przez obcinanie, ocieranie jednej topki o drugą, ani też w jakikolwiek inny sposób, a to pod karą bezzwłocznego odebrania zastępstwa.

Oznaczoną cenę wolno pobierać tak od konsumentów, jak i handlarzy i kupców; wyżej oznaczonej ceny bezwarunkowo, ani żądać, ani też pobierać nie wolno.

Tak samo więcej od oznaczonej ceny nie wolno będzie pobierać za pół topki lub $\frac{1}{5}$ część topki.

Zauważa się, że pół topki ma mieć najmniej 470 do 500 gramów, a $\frac{1}{5}$ część topki 185 do 200 gramów wagi.

Art. 11.

Czas, w którym lokal ma być otwarty.

Lokal głównego składu i sprzedaży soli ma być otwarty codziennie nie wyłączając niedziel i świąt — w porze od 1. kwietnia do 31. października, od godziny 6ej rano do 9ej wieczór — a w porze od dnia 1. listopada do 31. marca, od 7ej rano do 9ej wieczór.

W niedzielę od godziny 12 w południe lokal może być zamknięty.

Art. 12.

Postanowienia dotyczące grzywien za przekroczenia.

W razie niedopełnienia jednego z postanowień zawartych w niniejszej instrukcyi, nałoży Wydział krajowy grzywny a mianowicie:

a) w razie samowolnej zmiany lokalu — grzywna od 5 zł. (10 koron) do 10 zł. (20 koron);

b) w razie nieumieszczenia chociażby przez najkrótszy przeciąg czasów tablicy z napisem „Krajowa sprzedaż soli — cena za topkę centów (groszy) ...“, ulegnie zastępca grzywnie od 10 zł. (20 koron) do 20 zł. (40 koron);

c) w razie skonstatowania braku soli z winy zastępcy chociażby przez najkrótszy czas nałożoną będzie grzywna od 10 zł. (20 koron) do 20 zł. (40 koron);

d) w razie pobrania, a nawet żądania od kupujących wyższych cen od oznaczonych w art. 8ym niniejszej instrukcyi — grzywna od 50 zł. (100 koron) do 100 zł. (200 koron);

e) w razie gdyby zbadano, że lokal sprzedaży nie był otwarty w godzinach w art. 9-ym niniejszej instrukcyi oznaczonych — grzywna od 5 zł. (10 koron) do 10 zł. (20 koron).

Art. 13.

Postanowienia dotyczące kaucyi.

Na zabezpieczenie dopełnienia obowiązków instrukcją niniejszą wskazanych, złoży zastępca do sprzedaży odpowiednią kaucyę w efektach, którym przyznano pupilarne bezpieczeństwo.

Kaucya ma być złożona w kasie krajowej Wydziału krajowego na dni 14 przed rozpoczęciem zastępstwa sprzedaży soli.

Zwrot kaucyi nastąpi po upływie czasu, na który zastępcy udzielo-

nem zostanie upoważnienie do sprzedaży soli, a to najdalej w trzy miesiące po upływie tego czasu pod warunkiem, że wszelkie rachunki pomiędzy Wydziałem krajowym a zastępcą wyrównane zostaną.

Art. 14.

Cofnięcie upoważnienia do sprzedaży.

Wydziałowi krajowemu służy prawo, w razie przekonania się, że zastępca prowadzi sprzedaż nie z korzyścią dla konsumentów lub też w razie kilkakrotnego co najmniej 3 krotnego ukarania, do odebrania upoważnienia na zastępstwo za poprzednim jednomiesięcznym wypowiedzeniem.

Art. 15.

W razie cofnięcia upoważnienia udzielonego przez Ministerstwo Skarbu Wydziałowi krajowemu, traci swą moc upoważnienie udzielone do zastępstwa przy sprzedaży, przyczem ustanowiony zastępca żadnego prawa mieć nie może do roszczenia sobie od Wydziału krajowego jakiegokolwiek odszkodowania.

Art. 16.

Wydanie dodatkowych przepisów.

Wydział krajowy zastrzega sobie, że w razie uznania może wprowadzić zmiany poszczególnych przepisów; obowiązkiem zaś zastępcy będzie do nich się zastosować.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji
z Wielkiem Księstwem krakowskiem.**

We Lwowie dnia 25. kwietnia 1893.

I N S T R U K C Y A

dla pełnomocnika Wydziału krajowego do opakowania i ekspedycji soli.

Art. 1.

Obowiązki pełnomocnika.

- Obowiązkiem pełnomocnika do opakowania i ekspedycji soli jest:
- a) odbierać na rachunek Wydziału kraj. sól wedle poleceń szczegółowych przez Wydział kraj. do pełnomocnika wysyłanych codziennie a co najmniej 2 do 3 razy tygodniowo.
 - b) odebraną sól tak opakować, by w dobrym stanie na miejsce przeznaczenia przybyła.
 - c) odstawić odebraną sól wedle polecenia Wydziału kraj. do stacji kolejowej i załadować lub też odwieźć kołowo do składów miejsca przeznaczenia.
 - d) po dokonaniu codziennych ekspedycji donieść o tem Wydziałowi kraj. najpóźniej do 24 godzin.
 - e) donieść o każdorazowym chociażby chwilowym zmniejszeniu się produkcji soli w salinie.
 - f) wszelkie koszta z opakowaniem i ekspedycją soli połączone pokrywać ma pełnomocnik z prowizji przez Wydział kraj. temuż przyznanej.

Art. 2.

Bliższe postanowienia do-

tyczące odbioru soli z ck. tylko tę ilość soli, jaka będzie każdorazowo podana w szczegółowym urzędzie sprzedaży soli. poleceniu.

W poleceniu będą poszczególnione ilości soli, jakie mają być wysłane do pojedynczych składów kolejną, lub też kołowo.

Pełnomocnik obowiązany będzie bezzwłocznie po utrzymaniu szczegółowego polecenia udać się z niem do urzędu sprzedaży soli — wykazać się tem poleceniem przed urzędnikami, którym wydawanie soli jest poruczone i poleconą ilość soli z magazynów rządowych odebrać.

Przy odbiorze należy uważać czy pojedyncze topki, jakie z magazynu rządowego będą wydawane nie są pęknięte lub też nadfluczone, a w takim razie należy te topki zwrócić urzędowi sprzedaży soli i zażądać wymiany na topki nieuszkodzone.

Każde polecenie dotyczące odbioru soli ma być wykonane do 24 a najdalej do 48 godzin, to znaczy, że w czasie tym ma być sól z magazynów rządowych odebraną i wedle polecenia wyeksperywowaną.

Jeśli polecenie Wydziału kraj. doręczonem zostanie przedsiębiorcy w dniu, w którym ck. urząd sprzedaży soli, nie wydaje soli z magazynów w takim razie obowiązany będzie przedsiębiorca w najbliższym dniu wydawania soli — sól z magazynu odebrać i wedle polecenia wyeksperywować.

Art. 3.

Postanowienia dotyczące
ekspedycyi soli.

Po odebraniu soli z magazynu ek. urzędu sprzeżazy soli obowiązującym będzie pełnomocnik wynieść sól do szopy ładunkowej, jakoteż:

- a) przy transporcie koleją opakować sól w ten sposób, by w nieuszkodzonym stanie do miejsca przeznaczenia nadeszła i tak opakowaną odstawić do stacyi kolejowej i załadować.
- b) Przy transporcie kołowo wprost ze saliny do miejsca przeznaczenia, obowiązkiem pełnomocnika będzie opakować tę sól do wozów lub na sanie również w ten sposób, by w nieuszkodzonym stanie na miejsce przeznaczenia była dostawioną.

Środki służące do opakowania, jakoteż dostawy soli czyto kołowo czy też koleją, obowiązującym będzie przedsiębiorca dostawić własne. Środki te pozostają zawsze własnością przedsiębiorcy a zastępcy do sprzedaży soli — obowiązani będą najdalej do dnia 8-u licząc od dnia odbioru soli zwrócić środki służące do opakowania pod adresem przedsiębiorcy.

Zastępcy do sprzedaży soli obowiązani będą zapłacić za każdy w powyższym 8-dniowym terminie niezwrócony worek po 30 ct. w. a., zaś za każdą nie zwróconą skrzynkę po 1 zł. w. a.

Środki służące do opakowania mogą najwyżej 10% wagi soli wynosić.

Rzeczą pełnomocnika będzie — postarać się w zarządzie kolejowym o potrzebną do ekspedycyi ilość wagonów i dokładać starań, by posyłka jak najspieszniej została wyekspedyowaną.

W wypadkach przeszkód elementsrnych, jak powodzi, zasp śnieżnych i t. p. nie ponosi przedsiębiorca odpowiedzialności za spóźnioną dostawę.

Listy przewozowe dotyczące pojedynczych posyłek koleją otrzymywać będzie pełnomocnik z Wydziału kraj. wraz z poleceniami co do wysyłania soli. W listach tych podany będzie adres odbiorcy, jakoteż ilość nadać się mającej soli.

Art. 4.

Przepisy dotyczące doniesień o wykonaniu każdorazowych poleceń co do ekspedycyi soli.

Bezwzględnie po wyekspedyowaniu soli obowiązującym jest pełnomocnik, na druku temuż przez Wydział krajowy dostarczonym donieść, jakie ilości soli do pojedynczych składów odesłał, a równocześnie ma nadesłać recepty nadawcze na posyłki koleją wysłane.

Oprócz tych doniesień obowiązującym będzie pełnomocnik przedkładać z każdej saliny z osobna dwa razy w miesiącu, a to 2-go i 16-go każdego miesiąca wykaz w którym ma być podana:

- a) sumarycznie w kilogramach (topkach) ilość soli wysłanej koleją.
- b) według pojedynczych składów ilość soli wysłanej kołowo, a to dla każdego składu z osobna.

Wykaz ten powinien obejmować tylko te ilości soli, które faktycznie skutkiem szczegółowych poleceń zostały wyekspedyowane od 1-go do 15-go włącznie, względnie od 16-go do ostatniego dnia każdego miesiąca, przy czem ma być w tym wykazie podana kwota przypadającej prowizyi.

Prowizya przedsiębiorcy.

Art. 5.

Za usługi, które przy transporcie koleją obejmują: wyniesienie soli z magazynu, opakowanie jej, dostarczenie własnych środków do opakowania, dostawę do stacyi kolejowej, względnie transport kołowy, będzie przyznana przedsiębiorcy prowizya, którą obliczać się będzie od czystej wagi soli t. j. po potrąceniu wagi środków służących do opakowania, przyczem się zauważa, że 100 topek przyjmuje się za równe 1-mu metr. cent.

Wyplata prowizyi uskuteczniąną będzie z dofu dwa razy w miesiącu, i to dopiero po sprawdzeniu, że sól, którą pełnomocnik na podstawie szczegółowych poleceń miał wyekspedyować — została rzeczywiście zastępcy do sprzedaży, dostawioną.

Art. 6.

Odpowiedzialność pełnomocnika za uszkodzenie soli.

Od chwili wyniesienia soli z magazynu ek. urzędu sprzedaży soli, spada wszelka odpowiedzialność za uszkodzenie lub zniszczenie soli na pełnomocnika.

Wydział kraj. ma prawo w razie, gdyby uszkodzenie soli, pod którem rozumie się pęknięcie lub nadszczerbienie — wynosiło 10% pojedynczej posyłki — nałożyć na przedsiębiorcę obowiązek odszkodowania w kwocie, jaką uzna za stosowną odpowiednio do uszkodzenia.

Gdyby wysłana koleją sól skutkiem wypadku, lub innych przyczyn nie z winy pełnomocnika pochodzących została w części lub w całości w czasie transportu zniszczoną, otrzyma przedsiębiorca przypadającą prowizyę; natomiast przy wysłaniu soli drogą kołową, odpowiada przedsiębiorca za wszelkie nawet przypadkowe uszkodzenie.

Gdyby więc wysłana drogą kołową sól częściowo lub w całości została w transporcie zniszczoną, lub z jakiegokolwiek bądź innej przyczyny na miejsce przeznaczenia nie przybyła, obowiązany będzie pełnomocnik stratę tę pokryć t. j. zamówić bezzwłocznie w Wydziale kraj. taką ilość soli, jaka zniszczoną została i odesłać do zastępcy upoważnionego do sprzedaży, dla którego zniszczona partya soli miała być wysłaną.

Wynagrodzenie za dostawę otrzyma pełnomocnik w takim wypadku dopiero po nadejściu potwierdzenia od zastępcy, że zamówioną sól otrzymał.

Art. 7.

Zmiana dostawy kolejowej na kołową i odwrotnie.

Wydział krajowy ma prawo w każdej chwili, o ile to uzna za korzystne zmienić dostawę soli do pojedynczych miejscowości koleją na dostawę kołową, względnie dostawę kołową na dostawę kolejową.

Przy zmianie miejscowości, do których sól jest dostawioną do stacyi kolejowej, na dostawę wprost z magazynów urzędu sprzedaży soli drogą kołową aż do miejsca głównego składu — prowizya za opakowanie i transport soli drogą kołową zostanie unormowaną dodatkowym rozporządzeniem.

Przy zmianie dostawy drogą kołową na dostawę kolejową, otrzyma pełnomocnik prowizyę, przyjętą dla odnośnej saliny.

Art. 8.

Postanowienia dotyczące kar pieniężnych.

W razie niedopełnienia obowiązków nałożonych niniejszą instrukcją, a w szczególności:

- a) w razie niewyekspedycyowania soli w przeciągu 24ech, najdalej 48 godzin po otrzymaniu polecenia co do posyłki soli,
 b) w razie nieprzedłożenia Wydziałowi kraj. do 24. godzin po ekspedycyji każdej partyi soli — sprawozdania, jako też receptisów nadawczych przy posyłkach soli kolejają, zapłaci pełnomocnik tytułem grzywny w każdym z tych wypadków od 5 do 10 zł. w. a., w miarę uznania Wydziału krajowego.

Jeżeli do dni 14 po doręczeniu zawiadomienia o nałożeniu grzywny nie uiszczy pełnomocnik tejsze, upoważnionym będzie Wydział kraj. do ściągnięcia grzywny z kaucyi.

Również upoważnionym będzie Wydział kraj. do pokrycia z kaucyi wszelkich strat, jakieby wynikły dla Wydziału kraj. skutkiem niedopełnienia obowiązków instrukcją tą nałożonych.

Wszelkie w ten sposób czyli też skutkiem nałożonej grzywny dokonane umniejszenie kaucyi, winien przedsiębiorca najdalej w przeciągu 14 dni uzupełnić.

Art. 9.

Postanowienia dotyczące kaucyi.

Na zabezpieczenie dopełnienia obowiązków, obowiązany jest pełnomocnik (na wezwanie Wydziału krajowego) złożyć kaucyę.

Zwrot kaucyi nastąpi po upływie czasu, na który upoważniony będzie pełnomocnik do prowadzenia interesu spedycyji i opakowania, najdalej zaś do trzech miesięcy po upływie tego czasu i pod warunkiem, że wszelkie rachunki, jakie Wydział krajowy w pełnomocnictwie mieć będzie — zostaną wyrównane.

Art. 10.

Zgaśnięcie pełnomocnictwa.

Na wypadek, gdyby Ministerstwo Skarbu cofnęło udzielone Wydziałowi kraj. prawo pierwszeństwa do poboru soli — uważanem będzie stosunek pełnomocnictwa za rozwiązany od czasu tego cofnięcia, a pełnomocnik nie może sobie rościć z tego tytułu żadnych pretensyj do jakiegokolwiek odszkodowania.

Art. 11.

Dodatkowe rozporządzenia.

Wydział krajowy zastrzega, że w razie uznania może niniejszą instrukcyę zmienić pod względem przepisów formalnych, obowiązkiem zaś pełnomocnika będzie, do tych zmian się zastosować.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 22. maja 1893.

Okólnik

Wydziału krajow. do 60 Wydziałów powiat. z dn. 21. maja 1893 L. 19057

W załączeniu tamtejszego sprawozdania z dnia oznajmia się Wydziałowi powiatowemu, że w tamtejszym powiecie uchwalono utworzyć główne składy sprzedaży soli w miejscowościach przyzem przydzielono do składu w następujące miejscowości (następuje wymienienie wszystkich składów i wszystkich przydzielonych do nich gmin).

Gdy Wydział krajowy nie mógł ze względu na trudności manipulacyjne utworzyć składów w tych wszystkich miejscowościach, które Wydział powiatowy proponował, przeto w miejscowościach przez nas pominiętych, a mianowicie w

utworzone będą filie, co nie wyklucza utworzenia filij jeszcze w innych miejscowościach powiatu. Utworzenie tych filij zechce nam Wydział powiatowy zaproponować, mając wzgląd na to, ażeby zapewnić wszystkim gminom stałe zaopatrywanie się w sól, przyzem należy starać się o to, żeby ile możności na każde 3000 ludności była jedna filia. W miejscowościach zaś w których będą główne składy, należy oprócz głównego składu w każdym razie filię urządzić choćby liczba ludności nie wynosiła 3000 głów.

Wydział powiatowy zechce przedłożyć nam na niniejszy okólnik w podwójnym egzemplarzu wykazy miejscowości dla każdego głównego składu z osobna t. j. na osobnym arkuszu przyzem gdyby uważał, że powyższy przydział pojedynczych miejscowości przez nas skuteczniejszy jest nieodpowiedni, może zmienić przydział ten wedle swego uznania, a zarazem ma dla okręgu każdego składu zaproponować miejscowości na urządzenie filij.

Przy każdej miejscowości do pojedynczych okręgów należący ma być podane także ilość głów.

Przesyłając równocześnie instrukcję dla zastępców nowych, którzy mają w składach sól sprzedawać, wyjaśniamy niniejszem całą organizację sprzedaży soli, mającą wejść w życie z dniem 1. lipca b. r.

1) Różnica główna między dotychczasowym poborem soli a tym, który zaprowadzamy, polega w tem, że gdy dotychczas musiano po sól z powiatu do saliny posyłać t. zw. wekturanów — obecnie sól będzie wprost do powiatu względnie głównego składu na zamówienie dostawiana.

W tym celu pierwszym krokiem naszym było zorganizowanie spedycyi, którą powierzyliśmy galic. akcyj. Towarzystwu handlowemu i Spółce.

2) Drugą czynnością do której właśnie obecnie przystępujemy, jest organizacya samej sprzedaży.

Sprzedaż tę wykonywać będą w składach nasi zastępcy według postanowień załączonej instrukcyi.

Zastępcy zamawiają sól wprost w Wydziale krajowym, przesyłając przy każdym zamówieniu gotówkę, równającą się cenie sprzedaży, przez Wydział krajowy postanowionej, z potrąceniem tylko prowizyi, która dla każdego składu oznaczoną została.

3) Zastępcy otrzymują sól dostawioną albo wprost na miejsce jeżeli transport wprost na miejsce z saliny drogą kołową się odbywa, albo też do najbliższej stacyi kolejowej, skąd będą obowiązani sami ją sobie dostawić — za co jeżeli odległość składów od stacyi wynosi najmniej 3 kilometry lub więcej otrzymywać będą osobne wynagrodzenie.

4) Do każdego składu będzie przydzielony okręg gmin, które w składzie tym w sól zaopatrywać się mają. — Rzeczą Wydziału powiatowego będzie, gminom polecić, ażeby się starały o regularne zakupno soli w dostatecznej ilości, i żeby drobiazgowa sprzedaż soli w miejscu poruczoną była osobom, które nie będą podnosić ceny przez Wydział krajowy postanowionej.

5) Filie mają się zaopatrywać w sól nie przez zamówienia w Wydziale krajowym, ale w składach głównych.

Filie obowiązane będą na lokalu swym zamieszczać tak samo jak główne składy, tablice z podaniem ceny sprzedaży.

Nazwiska utrzymujących filie mają być podane do wiadomości Wydziału krajowego, który ma prawo odmówić swego zatwierdzenia albo i w następnym czasie filię odebrać temu, który ją utrzymywać będzie.

Za postępowanie filii, zwłaszcza co do pobieranej przez nią ceny, odpowiada zastępca w składzie głównym do którego filia należy.

6) Gdy Wydział krajowy otrzymał prawo poboru 420.000 metr. centnarów czyli 42,000.000 topek soli co czyni nieco więcej nad 8 klgr. na głowę ludności rocznie, — przeto ilość ta będzie w tym stosunku na poszczególne powiaty i składy rozdzieloną, z uwzględnieniem wszakże dotychczasowych i przyszłych doświadczeń, co do różnic w ilości konsumowanej soli jakie pomiędzy pojedynczymi powiatami zachodzą.

7) Co do ceny soli Wydział krajowy ma w uchwałach Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 dane wskazówki, których ściśle przestrzegać będzie.

Według tych uchwał cena soli nie będzie nigdzie wyższą niż obecnie — nigdzie też nie ma przewyższać za topkę ceny 11 centów (22 groszy).

Stosownie do tego ustanawiamy dla tamtejszego powiatu cenę topki soli: dla składu w

Równocześnie oznaczamy prowizyę dla następców naszych w składzie w
na centów

od jednego metr. centnera czyli 100 topek.

Niezależnie od tej prowizyi wynagradzać będziemy w myśli ustępu 3go niniejszego okólnika dowóz od stacyi kolejowej do składu.

Wysokość tego wynagrodzenia ma każdy kompetujący o główny skład, od stacyi kolejowej najmniej 3 kilometry odległej, w podaniu swem zaoterować a Wydział powiatowy zechce z kompetentami, których nam zaleci przeprowadzić rokowania celem możliwego obniżenia zażądanego przez nich wynagrodzenia.

Tak się przedstawia w ogólnym zarysie organizacya przez nas zamierzona.

Organizacyę tę zamierza Wydział krajowy przeprowadzić w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 przy pomocy i współudziale Wydziałów powiatowych.

Współdział ten w dwojaki sposób jest możliwy:

- a) albo Wydział powiatowy sam obejmuje sprzedaż soli czy to w samem tylko mieście powiatowem, czyli też we wszystkich składach w powiecie;
- b) albo przedstawia Wydziałowi krajowemu osoby lub instytucye, którym zastępstwo powierzyć radzi.

ad a) W pierwszym razie Wydział powiatowy musiałby z funduszków powiatu złożyć Wydziałowi krajowemu kaucyę, tudzież przy każdym zamówieniu przysyłać całą cenę zamówionej soli jak wyżej *ad 2* — i oczywiście ponosiłby całe ryzyko. W składach lub składzie Wydziału powiatowego musieliby wtedy być ustanowieni funkcyonaryusze Wydziału powiatowego, za których Wydział powiatowy odpowiadać będzie.

Wszelkie postanowienia załączonej instrukcyi, odnoszą się wtedy wprost do Wydziału powiatowego tak jak do osób prywatnych, nie wyjmując postanowień o kontroli i o grzywnach, tudzież o zakazie subarendowania w jakikolwiek sposób i pod jakikolwiek firmą.

ad b) W drugim wypadku Wydział powiatowy nie angażuje funduszków powiatu, nie ponosi żadnego ryzyka — a przyjmuje tylko moralną odpowiedzialność za to, iż przedstawi Wydziałowi krajowemu osoby, lub instytucye, rzeczywiście zaufania godne, tudzież obowiązek wykonywania nad nimi kontroli, nie uwłaczając tej kontroli, którą Wydział krajowy wprost od siebie wykonywać będzie.

Przy przedstawieniu nam osób lub instytucyj do prowadzenia głównych składów — zechce się Wydział powiatowy kierować następującemi zasadami.

I. Celem głównym jest tu zapewnienie konsumentom tak w siedzibie głównego składu jak i w okolicznych gminach, iż będą mogli otrzymywać sól po cenie niskiej przez Wydział krajowy ustanowionej a na wszystkie pory roku stałej i jednakowej i że nie będą narażeni na wyzyskiwanie — tudzież zapewnienie Wydziałowi krajowemu, iż zamówienie i zapłata odbywać się będzie ściśle i punktualnie, bez narażenia konsumentów na przerwy w poborze soli a Wydziału krajowego na moralną wobec kraju odpowiedzialność.

II. Dlatego też udzielenie zastępstwa sprzedaży soli nie ma być aktem łaski i pomocy dla kogoś, kto tego potrzebuje, kto się o to stara w mylnem pojęciu, że ze skromnej prowizyi wyżyć potrafi albo, że będzie mógł swoje upoważnienie komu innemu odsprzedać i pobierać niezapracowane dochody.

III. W pierwszym zatem rzędzie, należy proponować osoby czy instytucye, które mają lub z łatwością mieć mogą odpowiedni lokal, mają w podobnych sprawach doświadczenie i nie będą w sprzedaży soli szukać głównego źródła swego utrzymania.

Spodziewamy się i prosimy, ażeby Wydział powiatowy dawał pierwszeństwo porządnie prowadzonym stowarzyszeniom utrzymującym sklepiki miejskie i małomiejskie, zwierzchnościom gminnym, jeżeli są sprężyste i rządzą gminą bez zarzutu — wreszcie rzetelnym kupcom lub innym osobom prywatnym.

Toć samo odnosi się do filii i do tych osób czy instytucyj, którym w poszczególnych gminach drobiazgowa sprzedaż soli będzie powierzona.

Wyłuszczywszy w ten sposób zasady, na których Wydział krajowy organizacyę sprzedaży wykonywać zamierza, wzywamy Wydział powiatowy, aby najdalej do dnia 10. czerweca zechciał nam przedstawić swoje propozycye, przyczem w razie przyjęcia drugiego sposobu, należy nam na każdy skład główny przedstawić ile możności trzech kandydatów.

Załączamy w tym celu instrukcyę dla składów głównych w 10 egzemplarzach dla informacji stron.

Pojedynczych egzemplarzy nie należy informującym się stronom na własność dawać lecz tylko udzielić do przeczytania i przechować u siebie, gdyż po zamianowaniu zastępców do sprzedaży obowiązany będzie każdy z nich jeden egzemplarz instrukcyi podpisać, który Wydział powiatowy tutaj przedłoży, drugi zaś egzemplarz otrzyma każdy zastępca dla siebie.

Równocześnie Wydział krajowy ogłasza w pismach publicznych, iż reflektujący na objęcie sprzedaży soli w głównych składach mają wnosić podania przez Wydział powiatowy do Wydziału krajowego.

Ogłoszenie to załączamy także celem rozpowszechnienia w kołach interesowanych.

Podania jakie wpływać będą należy zaciągnąć do arkusza zbiorowego, który równocześnie przesyłamy, a w rubryce 4ej podać co do każdego kompetenta opinię Wydziału. W relacyi zaś, do której ten arkusz zbiorowy ma być załączony z wszystkiemi podaniami, należy nam przedstawić 3 kandydatów na każdy skład.

Wreszcie zwracamy uwagę, iż udzielone nam przez c. k. Rząd prawo poboru soli jest odwoławalne, że zatem stosunek nasz z zastępcami do sprzedaży soli w razie takiego odwołania zostanie bez względu czy tym zastępcą będzie Wydział powiatowy czy też kto inny.

Ostateczny termin przedłożenia nam relacyi oznaczamy na dzień 10. czerwca b. r. a na dotrzymanie tego terminu z całym naciskiem nalegać musimy.

We Lwowie dnia 21. maja 1893.

LW. 19.057/93.

OGŁOSZENIE

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w sprawie poruczenia zastępstw do sprzedaży soli warzonki.

Z dniem 1. lipca 1893 obejmuje Wydział krajowy na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 i decyzji Wysokiego Ministerstwa skarbu z dnia 11. grudnia 1892 L. 40.296 sprzedaż soli warzonki w następujących powiatach: Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Brody, Brzeżany, Brzozów, Buczacz, Cieszanów, Czortków, Dolina, Dobromil, Drohobycz, Gorlice, Gródek, Horodenka, Husiatyn, Jarosław, Jasło, Jaworów, Kałusz, Kamionka strumiłowa, Kolbuszowa, Kołomyja, Kossów, Krosno, Lisko, Lwów, Łańcut, Mielec, Mościska, Nadwórna, Nisko, Pilzno, Podhajce, Przemyśl, Przemyślany, Rawa, Rohatyn, Ropeczyce, Rudki, Rzeszów, Sambor, Sanok, Skałat, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Staremiasto, Stryj, Tarnobrzeg, Tarnopol, Tłumacz, Trembowla, Tarnów, Turka, Zaleszczyki, Zbaraż, Złoczów, Zólkiew i Żydaczów.

W każdym powiecie urządza Wydział krajowy składy sprzedaży soli w główniejszych miejscowościach powiatu.

Składy te poruczone będą zastępcom przez Wydział krajowy na propozycyę Wydziału powiatowego mianowanym.

Zastępcą do sprzedaży soli może być każda osoba pełnoletnia i własnowolna jako też i osoby moralne jak Wydziały powiatowe, gminy, instytucye, korporacye, stowarzyszenia, spółki i t. p.

Podania o poruczenie zastępstw sprzedaży soli mają być wnoszone przez **Wydział powiatowy do Wydziału krajowego.**

Do podania ma być dołączone:

- a) świadectwo moralności,
- b) dowód ukończenia 24 roku życia.
- c) poświadczenie miejscowej władzy co do obecnego sposobu zarobkowania.

Przy wniesieniu podania należy złożyć wadium **200 (dwieście) zł. w. a.**, zaś po otrzymaniu zastępstwa winien zastępca wadium to uzupełnić do wysokości **kaucyi**, która wynosić będzie od **200 do 400 zł. na każdy skład.**

W razie niezłożenia kaucyi w oznaczonym terminie wadium przepada a skład będzie komu innemu oddany.

Przy składach, które nie są położone bezpośrednio przy linii kolejowej a co najmniej 3 kilometry są oddalone od stacyi kolejowej, ma kompetent podać wysokość wynagrodzenia jakiego żąda za dowóz metrycznego cetnara czyli 100 topek za całą przestrzeń od stacyi kolejowej do miejsca składu.

W których miejscowościach powiatu będą składy utworzone, dalej do których składów będzie dochodzić sól koleją a do których wprost z saliny kołami, wreszcie jaka będzie cena soli w drobnej sprzedaży i jak wysoką prowizję otrzyma zastępca — o tem dowiedzieć się można w każdym Wydziale powiatowym, gdzie też kompetenci otrzymają do przejrzania instrukcyę zawierającą szczegółowo obowiązki jakie ciążyą na zastępcach.

Podania wnosić należy najdalej do dnia 3. czerwca b. r. na ręce Wydziału powiatowego tego powiatu, w którym leży miejscowość tego składu, o który kompetent się stara.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 21. maja 1893.

W A R U N K I

pod którymi Wydział krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem otrzymywać będzie na kredyt sól warzonkę z wschodnio-galicyjskich warzelnii w Kossowie, Delatynie, Łanczynie, Kałuszu, Dolinie, Bolehowie, Stebniku, Drohobyczu i Lacku, do rozsprzedaży w 59 powiatach wschodniej Galicyi.

§. 1.

Wydziałowi krajowemu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem zapewnia się z zastrzeżeniem każdoczesnego odwołania wydawanie soli warzonki z 9 wschodnio-galicyjskich warzelnii a mianowicie w Kossowie, Łanczynie, Delatynie, Kałuszu, Dolinie, Bolehowie, Stebniku, Drohobyczu i Lacku pod warunkami poniżej określonymi aż do ilości rocznych czterystu dwudziestu tysięcy (420.000) metrycznych cetnarów za uiszczeniem ceny taryfowej do rozsprzedaży, która jednak tylko w 59 powiatach wschodniej Galicyi przedsiębraną być może. Sól w mowie będącą wydawać się będzie Wydziałowi krajowemu do sprzedaży w częściowych ilościach i w terminach dostawy, które krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie dla kżdej z wyż wymienionych 9 warzelnii każdego miesiąca wyznaczy.

Zarazem zezwala się na kredytowanie Wydziałowi krajowemu ceny kupna przypadającej wedle każdoczesnie obowiązującej ogólnej taryfy sprzedaży za sól, którą Wydział krajowy w powyższy sposób pobierze aż do kwoty dziewięciuset czterdziestu pięciu tysięcy (945.000) złotych reńskich a. w. na przeciąg trzech miesięcy.

§. 2.

Wydział krajowy zamawiać będzie w c. k. krajowej Dyrekcji skarbu przynajmniej miesiąc naprzód ilość soli warzonki, która na następny miesiąc będzie potrzebną i w tym miesiącu pobraną.

Ilość tej soli nie może z reguły przekraczać jednej dwunastej części całej wyżej oznaczonej rocznej ilości 420.000.

§. 3.

C. k. krajowa Dyrekeya skarbu załatwiając wzmiankowane miesięczne zamówienie, oznajmiać będzie Wydziałowi krajowemu (wzór A) jeszcze przed rozpoczęciem odnośnego miesiąca, w którym sól ma być pobraną w jakich częściach zamówiona ilość soli i w jakich terminach w każdej z wyżej wspomnianych 9 warzelnii będzie w odnośnym miesiącu w zapasie, względnie będzie mogła być pobraną.

W tym kierunku zastrzega sobie administracya skarbowa zupełną swobodę działania.

Gdyby się następnie okazało, że przekazana do jednej z 9 warzelnii ilość soli z jakiego kolwiek bądź powodu nie może być z tamtąd pobraną, w takim razie c. k. krajowa Dyrekeya skarbu może dodatkowo przekazać pobór tej ilości do innej lub kilku innych warzelnii.

Administracya skarbowa nie będzie natomiast wywierała żadnego wpływu na to, do którego z 59 powiatów wschodniej Galicyi sól wysłaną zostanie.

§. 4.

Do wydania względnie poboru soli warzonki w ilości dla Wydziału krajowego na miesiąc naprzód przez krajową Dyrekeyę skarbu przy każdym z wyżej wymienionych 9 wschodnio-galicyjskich urzędów sprzedaży soli (§. 3.) wyznaczonej, potrzeba w każdym pojedynczym wypadku osobnego zamówienia ze strony Wydziału krajowego, względnie osobnej asygnaty ze strony krajowej Dyrekeyi skarbu we Lwowie.

W celu uzyskania rzeczonyj asygnaty będzie Wydział krajowy przedkładał krajowej Dyrekeyi skarbu za pośrednictwem wymienić się mającego pełnomocnika weksel i to podaniem należycie ostemplowanem (zamówienie na sól).

Weksel ten, który ma być wystawiony przez Wydział krajowy wedle załączonego wzoru B, akceptowany przez jedną z publicznych instytucyj kredytowych przez tę ostatnią bezpośrednio na c. k. główną kasę krajową we Lwowie (jako remittenta) żyrowany i we Lwowie płatny, powinien obejmować cały czas udzielonego kredytu oraz opiewać na całą kwotę, która wypadnie jako cena kupna według każdorazem obowiązującej ogólnej taryfy sprzedaży za tę część soli jaką Wydział krajowy chce pobrać naraz przy jednym, lub też przy kilku z owych 9 urzędów sprzedaży soli.

Czas trwania kredytu t. j. okres rozpoczynający się z dniem wniesienia weksłu w ciągu którego owa kwota ma być wypłaconą w gotówce, nie może przekraczać trzech miesięcy.

W podaniu, którem ten weksel przedłoży, ma Wydział krajowy dokładnie oznaczyć pojedyncze urzędy sprzedaży soli, przy których — i części soli, jakie z całej ilości wekslem pokrytej przy każdym z tych urzędów sprzedaży soli, życzy sobie pobierać.

Rozumie się samo przez się, iż każdy weksel musi być wedle skali ostemplowany.

W tym względzie należy przestrzegać postanowień ustawy z 8. marca 1876 (Dz. p. p. Nr. 26.

§. 5.

Po sprawdzeniu i przyjęciu każdego weksłu c. k. krajowa Dyrekeya skarbu wystawi asygnatę (wzór C) na ilość soli odpowiadającą według ceny taryfowej kwocie, na którą opiewa wniesiony weksel. Ta asygnata zostanie wydaną do urzędów sprzedaży soli, oznaczonych przez Wydział krajowy w dotyczącem podaniu, zgodnie z załatwieniem w myśl §. 3. miesięcznego za-

mówienia, względnie na częściowe ilości soli przypadające na każde z tych urzędów, o czym Wydział krajowy równocześnie zawiadomiony zostanie.

§. 6.

W ten sposób zaasygnowaną i w odnośnych warzelniach w zapasie utrzymywaną ilość soli mają pełnomocnicy (spedytorowie) Wydziału krajowego ustanowieni przy każdej warzelni i c. k. krajowej Dyrekeyi skarbu wymienieni pobrać w terminach oznaczonych w odnośnej asygnacie.

Gdyby jednak ta ilość soli nie została pobraną w ciągu 3 a najdłużej 5 dni po wyznaczonym terminie, wtedy rzeczoną solą rozporządzi się w inny sposób a Wydziałowi krajowemu nie będzie przysługiwać prawo żądania, aby za tę sól później w całości lub częściowo inną sól otrzymał.

Wolno jednak będzie Wydziałowi krajowemu dziennie pobierać zaasygnowaną sól w częściowych ilościach.

§. 7.

Celem poboru asygnowanej ilości soli w właściwym czasie oznajmi Wydział krajowy odnośnemu pełnomocnikowi (spedytorowi) natychmiast po otrzymaniu zawiadomienia że c. k. krajowa Dyrekeya skarbu realizując miesięczne zamówienie, oznaczyła ilości w jakich i termina w których sól ma być pobraną (§. 3.), albo przynajmniej zaraz po otrzymaniu uwiadomienia o asygnacie na sól (§. 5.) i poleci mu, aby przygotował na czas dostateczną ilość worków lub innych materiałów pakunkowych jak siano etc., wreszcie aby postarał się o dostawienie potrzebnych do zabrania soli podwód i miał je w pogotowiu.

§. 8.

C. k. urząd sprzedaży soli udzieli nadto otrzymaną asygnatę (§. 5.) natychmiast po nadejściu teje pełnomocnikowi (spedytorowi) Wydziału krajowego do wglądnięcia i wiadomości. Tę okoliczność potwierdzi pełnomocnik (spedytor) na odnośnej asygnacie swoim podpisem.

§. 9.

Ilość soli, która ma być na raz pobraną, wyda każdym razem urząd sprzedaży sol pełnomocnikowi (spedytorowi) Wydziału krajowego za potwierdzeniem odbioru loco waga magazynu sprzedaży soli.

Na powyższem potwierdzeniu odbioru (wzór D.) które pełnomocnik podpisze, ma być uwidocznioną nietylko waga pobranej soli i przypadająca za nią cena kupna, lecz i ta okoliczność, czy ta sól została pobraną na kredyt czy też za gotówkę (§. 13.).

To potwierdzenie odbioru wystawione przez pełnomocnika, ma to samo znaczenie, jak gdyby było wystawione przez Wydz. kraj. i stanowi zupełny dowód pobrania przez Wydział kraj. wyrażonej tamże ilości soli, jakoteż ewentualnego kredytowania przypadającej za nią ceny kupna.

§. 10.

Po odebraniu soli bez podniesienia zarzutów przez pełnomocnika Wydziału krajowego przy wadze magazynu sprzedaży soli, nie przyjmuje administracya skarbowa żadnej odpowiedzialności za jakikolwiek niedobór na wadze lub za uszkodzenie soli.

§. 11.

Ponieważ sól wydaje się kupującemu po cenie ustanowionej w każdorazowo obowiązującej taryfie sprzedaży soli, loco waga odnośnego magazynu rządowego bez opakowania, będzie Wydział krajowy zwracał skarbowi państwa na podstawie miesięcznego szczegółowego rachunku, który każdy urząd sprzedaży soli ma sporządzać, koszta dostawienia soli od wagi do podwód, tudzież koszta opakowania poniesione przez urząd sprzedaży soli, a to najdalej w ciągu 14 dni po upływie każdego miesiąca.

Ponieważ według §, 47. instrukcyi dla galicyjskich urzędów sprzedaży soli z roku 1857 wzbroniony jest obcom wstęp do wnętrza skarbowych magazynów soli, przeto wynoszenie soli z magazynu za bramę magazynową może być uskutecznione tylko przez ludzi przy urzędach sprzedaży soli do pakowania ustanowionych.

Za to wynoszenie soli będzie Wydział krajowy uiszczać wynagrodzenie po 2 ct. za każde 100 kg. soli.

Za dostawę soli od bramy magazynu do podwód i za opakowanie ma Wydział krajowy uiszczać dalsze wynagrodzenie po 2 ct. za 100 kg. soli, razem zatem za wyniesienie, dostawę i opakowanie, 4 ct. za 100 kg.

Wolno jednak Wydziałowi krajowemu powierzyć dostawę soli od bramy magazynowej aż do podwód, jak niemniej opakowanie tejże, własnym ludziom.

§. 12.

Na zabezpieczenie kredytu na cenę kupna soli tudzież kosztów które mają być zwracane (§. 11) ma Wydział krajowy złożyć kaucyę w kwocie dziewięciuset czterdziestu pięciu tysięcy zł. a. w. według jednego ze sposobów zabezpieczenia, wymienionych w ustępie I. punkt 3. reskryptu Ministerstwa skarku z 13. czerwea 1893 l. 47387 ex 1892 (Dz. rozp. Nr. 29. ex 1892), przedkładając dotyczący dokument przeznaczenia lub poręki. Ten dokument ma być sporządzony analogicznie do wzorów przepisanych w powołanym reskrypcie Ministerstwa skarbu, dla każdego z trzech sposobów zabezpieczenia, a nadto obejmować konta podane w §. 11.

§. 13.

W następujących wypadkach wstrzyma Administracya skarbowa natychmiast dalsze asygnowanie, względnie wydanie soli na kredyt Wydziałowi krajowemu a tem samem zastanowi przyjmowanie nowych weksli, w skutek czego będzie można asygnować i wydawać Wydziałowi krajowemu sól tylko po poprzednim uiszczeniu w c. k. głównej kasie krajowej we Lwowie ceny kupna w gotówce (bez przyznania jakiegokolwiek dyskonta).

a) jeżeli bieżący dług wekslowy t. j. suma bieżących jeszcze niespłaconych kwot wekslowych osiągnie nwoię 945.000 zł. a. w.

b) jeżeli upłynie okres czasu, do którego należą poszczególne wypadki kredytowania w zabezpieczeniu wymienionego.

c) w razie złożenia kaucyi w papierach wartościowych, albo zabezpieczenia jej na hypotece, jeżeli wartość tej kaucyi, bądźto w skutek ściągnięcia części kaucyi przez sarb Państwa bądź też w skutek jakiej innej przyczyny o tyle się zmniejszy, że wartość kaucyi nie będzie już pokrywała kwoty 945.000 zł. a. w.

d) w razie zabezpieczenia skarbu Państwa za pomocą poręki instytucyi kredytowej, jeżeli ta instytucya przed upływem wyżej oznaczonego okresu czasu popadnie w konkurs, albo wstrzyma lub zawiesi swoje wypłaty.

Uprawnienie Wydziału krajowego do kredytu pozostanie w wypadkach wyżej oznaczonych tak długo w zawieszeniu, dopóki w wypadku pod a) wymienionym, nie zostanie zrealizowaną odpowiednia kwota wekslowa, przez co bieżący dług wekslowy takiemu ulegnie zmniejszeniu, że nawet w razie przyjęcia nowych weksli, dług ten nie przewyższy sumy 945.000 zł. W wypadkach pod c) i d) podanych, pozostaje to uprawnienie tak długo w zawieszeniu, dopóki Wydział krajowy nie uzupełni, względnie nie odnowi zabezpieczenia już nie wystarczającego, lub nie zastąpi innym zabezpieczeniem.

§. 14.

Każdy weksel wniesiony przez Wydział krajowy, a przyjęty przez krajową Dyrekcję skarbu, jeśli wcześniej zrealizowanym nie zostanie, ma być w dniu płatności — do którego to dnia ten weksel pozostanie w przechowaniu c. k. głównej kasy krajowej we Lwowie — przez tę kasę przedłożony do zapłaty odnośnej instytucji kredytowej, która weksel akceptowała. Jeżeli zaś instytucja kredytowa podała na wekslu osobę w miejscu płatności wekslu zamieszkałą, która za nią ma uiścić zapłatę w miejscu płatności, natenczas przedłożyć należy weksel tej osobie do zapłaty.

Jeżeli dłużna kwota wekslowa nie zostanie w całości zapłaconą, ma główna kasa krajowa założyć natychmiast protest z powodu niedotrzymania terminu wypłaty i zawiadomić o tem krajową Dyrekcję skarbu przedkładając weksel wraz z protestem wekslowym, tudzież uwiadomić pisemnie najdalej w przeciągu 2 dni po założeniu protestu Wydział krajowy o niezapłaceniu wekslu. W tej mierze wystarczy, jeśli pismo z odnośnem zawiadomieniem zostanie w powyższym terminie nadane na pocztę jako polecane.

Jeżeli Wydział krajowy mimo zawiadomienia nie zapłaci natychmiast całej dłużnej kwoty wekslowej, c. k. krajowa Dyrekcja skarbu we Lwowie niezwłocznie wdroży i przeprowadzi ściąganie niezapłaconej kwoty wekslowej wraz z odsetkami zwłoki i kosztami, oraz wszystkich innych kwot Wydziałowi krajowemu kredytowanych, a zarazem doniesie o tem Ministerstwu skarbu celem ewentualnego odwołania udzielonego Wydziałowi krajowemu uprawnienia do kredytu. Rozumie się samo przez się, że aż do nadejścia odnośnej decyzji Ministerstwa skarbu należy wstrzymać wszelkie dalsze wydawanie soli Wydziałowi krajowemu na kredyt.

§. 15.

Administracja skarbu nie będzie wywierała bezpośredniego wpływu na sprzedaż soli pobranej przez Wydział krajowy w 59 powiatach wschodniej Galicyi.

Wydział krajowy jednak starać się będzie o to, aby w każdym składzie, dla którego Wydział krajowy sól z wymienionych warzelnii pobiera, stosownie do obowiązujących zasad wolnego handlu solą, sprzedawano sól każdemu, bądź dla własnego użytku, bądź w celu dalszej rozsprzedaży i by przy tej sprzedaży soli nikomu nie dawano pierwszeństwa przed innymi.

Rozumie się samo przez się, że oddanie rozsprzedaży soli Wydziałowi krajowemu zawisło względnie w przyszłości wydawanie soli zależeć będzie od dopełnienia tego warunku, iż tenże Wydział krajowy zorganizuje sprzedaż soli według uchwały powziętej przez Sejm galicyjski na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892 a mianowicie w ten sposób, że :

a) nie będzie miał na oku ciągnięcie zysków, lecz wyłącznie obniżenie ceny soli w drobnej sprzedaży w odnośnych powiatach i że

b) przy urządzaniu składów postępować będzie w porozumieniu z Wydziałami powiatowymi lub z innymi autonomicznymi korporacyami, które obecnie na podstawie przyznanego im

przez administrację skarbową prawa, pobierają bezpośrednio pewną ilość soli ze wschodnio-galijskich salin, a którym to ułatwienie będzie odebrane z chwilą w której Wydział krajowy wspomnianą sprzedaż soli obejmie.

§ 16.

C. k. urzędy sprzedaży soli mają sporządzić z końcem każdego miesiąca na podstawie rejestru sprzedaży soli względnie na podstawie potwierdzeń odbioru, wręczonych im w myśl §. 9. przez pełnomocnika Wydziału krajowego wykaz (wzór E) soli w miesiącu przez Wydział krajowy pobranej.

W wykazie tym ma być podana data, ilość soli za każdym razem wydana, suma miesięczna i kwota pieniężna przypadająca za całą ilość soli.

Wykaz powyższy ma być przedłożony c. k. krajowej Dyrekcji skarbu najdalej do dnia 2-go następnego miesiąca.

Wydział krajowy zawiadomi ze swej strony po upływie każdego miesiąca również najdalej do 2-go następnego miesiąca c. k. krajową Dyrekcją skarbu pisemnie na podstawie dostarczonych mu przez jego pełnomocników dat o ilości soli pobranej w ciągu ubiegłego miesiąca i o przypadającej za nią kwocie pieniężnej a to szczegółowo co do każdej z 9 salin.

§. 17.

Nadto mają c. k. urzędy sprzedaży soli przy końcu każdego miesiąca, a mianowicie również najpóźniej do 2-go następnego miesiąca, przedkładać c. k. krajowej Dyrekcji skarbu szczegółowy wykaz poniesionych na rachunek Wydziału krajowego kosztów (§. 11), które to koszty Wydział krajowy będzie obowiązany na wezwanie (wzór G) zapłacić w głównej kasie krajowej we Lwowie najdalej do dnia 14. miesiąca następującego po tym miesiącu, w którym owe koszty były poniesione.

§. 18.

C. k. krajowa Dyrekcja skarbu sporządzi na podstawie dat dostarczanych miesięcznie przez urzędy sprzedaży soli wykaz (wzór II) tych ilości soli, które Wydziałowi krajowemu na podstawie złożonych weksli albo zapłaconej gotówki asygnowane i przez Wydział krajowy rzeczywiście pobrane zostały, jak również wykaz dokonanej spłaty pojedynczych weksli.

Ten wykaz przedkładać się będzie po sprawdzeniu przez Departament rachunkowy i sprostowaniu możliwych różnic najdalej do dnia 10 następnego miesiąca c. k. Ministerstwa skarbu.

§. 19.

C. k. urzędy sprzedaży soli mają zarachowywać wydane Wydziałowi krajowemu na kredyt materiały solne w osobnym, wyłącznie do tego przeznaczonym rejestrze, powołując dokładnie w dotyczącej kolumnie artykuł rozchodu dziennika Conto-Corrente.

Ostateczne sumy tych rejestrów należy wykazywać z końcem każdego miesiąca pod osobnymi artykułami, a mianowicie:

- a) sumę materiału solnego w dzienniku rozchodu materiałów solnych i

b) sumę wartości (cenę kupna) w dzienniku etatu skarbowego w kolumnie pieniężnej w przychodzie.

Wartość pobranej przez Wydział krajowy soli mają nadto urzędy sprzedaży soli zarachowywać na rachunek c. k. głównej kasy krajowej we Lwowie w dzienniku Conto-corrente na rozchód, powołując w odnośnej kolumnie numery bolet rejestrów.

W końcu mają urzędy sprzedaży soli zarachowywać w dzienniku Conto-corrente na rozchód na rachunek lwowskiej c. k. głównej kasy krajowej koszta poniesione ewentualnie dla Wydziału krajowego jako zaliczki zwrócić się mające przez tenże Wydział.

§. 20.

C. k. główna kasa krajowa ma zarachowywać złożone w niej przez Wydział krajowy weksle, jak gotówkę na przychód w dzienniku Conto-corrente jako zwroty zaliczek, wydanych przy odnośnych urzędach sprzedaży soli.

Ponieważ weksle uważane być mają jako gotówka, przeto w dniu zapadłości przy spłacie weksli zarachowanie nie nastąpi; należy jedynie w kasie weksel zastąpić gotówką i o tem donieść krajowej Dyrekcji skarbu, podając zarazem percepty.

Koszta, które urzędy sprzedaży soli ewentualnie poniosą, a które w myśl §. 13. Wydział krajowy ma zwrócić, będzie c. k. główna kasa krajowa przy spłacie zarachowywać w dzienniku Conto-corrente na przychód jako zwroty zaliczek wydanych przy odnośnych urzędach sprzedaży soli.

Gdyby Wydział krajowy nie zapłacił tych kosztów do dnia 14. następnego miesiąca, natenczas doniesie (wzór J.) o tem c. k. główna kasa krajowa krajowej Dyrekcji skarbu, która wyda dalsze zarządzenie celem osiągnięcia tych kosztów.

§. 21.

Warunki powyższe wejdą w życie z dniem 1. lipca 1893 r.

